

arxiu del
centre excursionista
de terrassa

quarta època · juliol / desembre 1976 · N.º 8 i 9

SUMARI:

"Resum semestral de temes diversos"

"La «Cordillera» Blanca en els Andes Peruans i (II)
per Angel Casanovas i Crespo.

"El Centre ha perdut un gran amic: Francesc Cabeza i Sabater" per Francesc Palet i Setó.

"Vignemale: «Couloir» de Gaube"
per Francesc Abad.

"Cara Nord del Mont Perdut" per Francesc Abad

"La Gruta «Dos Moinhos Velhos» a Mira de Aire,
Portugal". per Joan Rosaura.

"Nota sobre la campanya Vegabaño-76 i l'Avenc
J. C.-1" (Pics d'Europa) per Miquel Noguera i Batlle

"Crònica del XXVIII Campament d'Alta Muntanya"
per Maties Massip.

Crònica: Actes i conferències. - Altres notícies
XL Marxa de Regularitat de Catalunya.

Biblioteca: Obra ingressada per donatiu i comentari.

Secció de Fotografia: XII Saló de Fotografia, XXI
de Muntanya: XII Edició Nacional XIV Concurs
de Diapositives en color sobre temes de vacances.

Secció d'Alta Muntanya: II Curset d'Iniciació a l'Alta
Muntanya. - XXVI Curset d'Escalada en roca.

Secció d'Investigacions Subterrànies: El XV Curset
d'Iniciació a l'Espeleologia.

Excursions realitzades.

PORTADA:

"TAIQUE", fotografia guanyadora del primer premi de Muntanya, del XII Saló de Fotografia, XXI de Muntanya: XII Edició Nacional. Autor: Marian López i Gallego.

arxiu
del

centre excursionista de terrassa

Adherit a la Federació Catalana de Muntanyisme
Federació Catalana d'Esquí
Institució Catalana d'Història Natural

QUARTA ÈPOCA — JULIOL / DESEMBRE 1976 — N.º 8 i 9

RESUM SEMESTRAL DE TEMES DIVERSOS

Els articles editorials que encapçalen cada número del nostre ARXIU, estan generalment dedicats a un tema concret, que en el moment de la seva aparició ens preocupa o ens sembla prou interessant per a fer-lo públic. Aquests articles, si resulten curts —i aquest és sempre el nostre desig— creiem que són més efectius i per això han d'ésser tractats de forma succinta i amb redacció gairebé telegràfica.

El número que ara teniu a les mans, comprèn el període d'un semestre, el segon de l'any i els temes seran diversos i per consegüent l'editorial més extensa. Us en demanem perdó.

CAMPAMENT D'ALTA MUNTANYA:

El XXVIII campament social d'enguany, va acollir a cent seixanta-cinc acampadors, segurament una de les xifres més altes dels últims anys. Els prats de Vegabaño, en el massís occidental dels Pics d'Europa, foren els paratges escollits per passar el nostre sojorn estiuenc de quinze dies. Un article que publiquem en aquest mateix número, detalla les incidències del nostre pas per aquelles terres.

LA MORT D'ENRIC MONJO:

A primers d'octubre morí a Barcelona, l'escultor n'Enric Monjo i Garriga —als 80 anys d'edat— l'autor del magnífic Retaule i del Cadirat del Cor de la Basílica del Sant Esperit, que tant ens honora.

Encara el proppassat mes de juny, venia Monjo a la nostra ciutat, per veure els treballs que s'estaven realitzant en pro del Retaule per deslliurar-lo del corc.

«—Resto tranquil perquè veig que el Retaule queda en bones mans.»
Aquestes foren les seves paraules en veure l'interès de la ciutat per la seva obra.

ELS TEMPLES VISIGÒTIC-ROMÀNICS DE TERRASSA:

Amb aquest títol ha estat publicat un valuós llibre a càrrec de «l'Editora Nacional» (Madrid). Pròleg del nostre Dr. Francesc Torrella i Niubó i text del Dr. Joan Ainaud de Lasarte, director general dels Museus d'Art de Barcelona; edició que ha estat possible gràcies a la iniciativa de la Junta Municipal de Museus de la nostra ciutat. El llibre és presentat en versions castellana i catalana contigües. La disposició gràfica es deu al Sr. en Jeroni Font i Casals.

És profusament il·lustrat amb fotografies en blanc, negre i color, dibuixos, esquemes, etc., tots magnífics. Felicitem cordialment a tots els creadors de l'obra.

Ens complau aquesta publicació, que diu molt en pro de les nostres esglésies de Sant Pere i pel bon nom de la nostra ciutat, expandit així als quatre vents.

Ara, una visita recent —mes d'octubre— a Sant Pere, ens ha desencoratjat. El jardí del Rector Homs. El torrent de Vallparadís —font de Santa Maria—. Els baixos del pont de Sant Pere, són uns femers. Per tot brosses escampades i amb un lamentable estat d'abandó. Ens sembla un greu contrastent: la publicació d'un llibre tan cuidat i bell i l'afront de la brutícia per tot arreu. Què diran els nostres visitants?

CENTENARIS:

El proper any estarem immersos en plenes commemoracions de centenaris. Principalment el del títol de ciutat a Terrassa i el de la fundació de la Caixa d'Estalvis.

Fa cent anys doncs, que Terrassa encetava una àmplia volada, portada a cap per uns homes emprenedors i amb iniciatives clares de futur.

Aquella ciutat tan menuda —ho diem pel salt demogràfic actual— se'ns ha transformat en una «megàpolis» monstruosa. Dificultats de circulació automobilista i a peu. Problemes greus de manca de civilitat i respecte per la cosa pública: cura de jardins, deixadesa en la neteja, etc. Creiem que una fita important en aquest nostre primer centenari, hauria de ser el d'humanitzar una mica la nostra vida comunitària.

SANT LLORENÇ DEL MUNT:

De nou parlem de la «nostra» muntanya i ens volem referir concretament a la celebració del TRIAL —amb caràcter internacional— pel proper mes de març. Ens diuen que hi haurà canvi en el recorregut per no espatllar els camins. Tant se val, si no són uns, seran els altres i en definitiva la muntanya restarà malmesa per les motocicletes i pels milers d'espectadors que hi acudirán i que la sembraran de deixalles de tota mena. Veuem si arribarà aviat el dia que el Patronat (?) pugui fer sentir la seva veu.

LA «CORDILLERA» BLANCA EN ELS ANDES PERUANS i (II)

Per Àngel CASANOVAS i CRESPO

Ara podíem contemplar en les fondalades del Santa, invadit tot de llum, alguns poblets que lluien al sol, abillats com eren per una gespa generosa i esgrogueïda que els distingia de l'entorn circumdant, gris i terrós. Estaven ensorrats en el fons de la Vall junt amb nombrosos grups d'eucaliptus que creixien aquí i allà, com dins d'un clot gegant. Semblava un minúscul jardí tancat en una campana de cristall. Banyats per la claror nova i radiant, tots els seus entorns esdevenien luxosos com un parc civilitzat, com eren per nombrosos conreus de daurats camps de blat, enfilats arriscadament sota d'imponents cims nevats. Molt lluny, recolzada sobre un sòl veritable i ric, reposa la capital de la Vall, Huaraz.

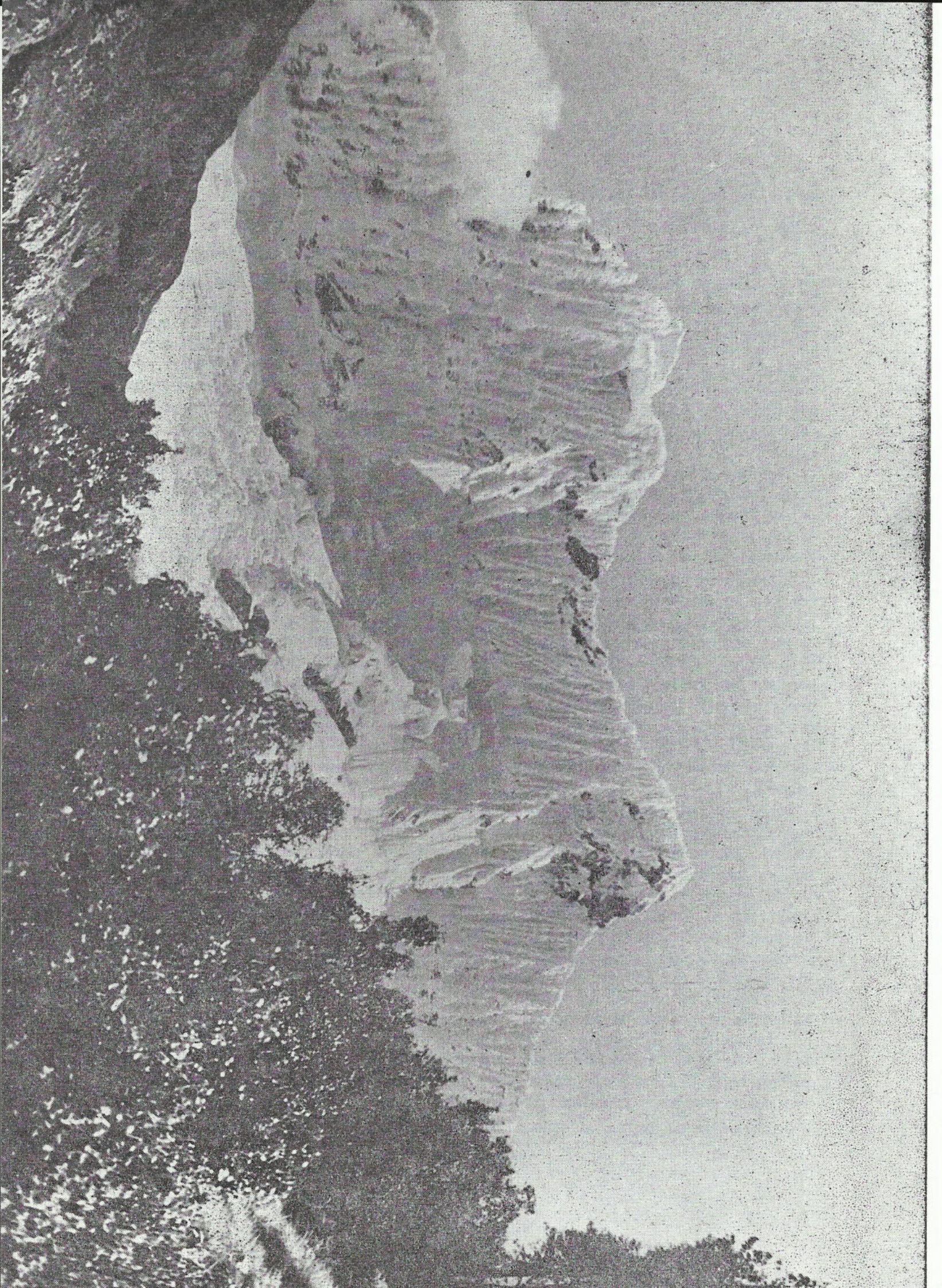
També contemplàvem admirats i mig enlluernats encara, però amb plena realitat, aquell horitzó meravellós que feia sols una estona, mig endevinàvem. Un decorat de muntanyes blanques, ampliades i irreal, suspeses com eren enmig de l'espai i deslligades de les seves arrels per una calitja blanquinosa, es mostraven al nostre davant barrant l'horitzó sencer de nord a sud.

Quina estranya sensació vaig sentir davant d'aquell món fet de muntanyes. Era alhora crític i admirador, sobrevingut i vell conegut. Per a mi, acostumat com era a les configuracions alpines, la contemplació d'aquelles geleres adherides directament a les arestes i parets, les fortes pendents de glaç i neu que no cedien fins arribar a la comba del cim; no podien per menys que sorprendre'm. Així admiràvem aquella nova arquitectura, tantes vegades comentada i llegida, en aquell matí. A prop de nosaltres, en una pendent, un còndor s'enlairà fent àmplies volades, i ja tota la vida, sota l'escalfor del dia, anà prenent possessió d'un nou planeta. Però en realitat érem nosaltres els que acabàvem de descobrir un nou astre, l'argila del qual, encara tendre, des de les més íntimes pregoneses subterrànies i en les seves lentes digestions, sacseja de tant en tant la Serralada sencera.

Aquí en la «Cordillera» Negra, la terra és llisa i els pendents són febles i suaus, s'obliden dels seus orígens, quan les geleres els recobrien. Ara un herbei espès s'arrapa a la corba dels cims i aquests no esdevenen esgarrifosos sinó plens de dolcesa. Aquests herbeis esborren en les faldes i flancs dels pujols, les senyals d'una època geològica.

Però que diferent enfront mateix, a la «Cordillera» Blanca. Allí a un coll, segueix una aresta, que s'enlaira i s'enlaira, formant a la fi un gros mató de neu, un cim. Després cau vertiginosament cap a profunditats encara fosques, mentre que parets besades ja pel sol, curulles de gel i neu, ens fereixen els ulls amb lluentors d'argent. Penjades geleres baden les seves barreres de «sèracs blau-verdoses» per sobre les valls interiors, poroses de suor i plenes de perfums, on l'aire s'hi precipita, suau i amorós, escampant-los per tota la Vall. La neu adherida al mínim relleu, a la mínima inclinació, dòcil i emmotllable, el vent ha anat imprimint les petjades del seu pas. Per tots aquells cingles, embutilofades cornises coronen afilats espadats que penjen a banda i banda sobre abismes plens de plecs i replecs com el caient d'una túnica. Talment com si fossin gegantins tubs d'orgue que marquessin les seves empremtes en les neus tendres i gelades dels cims.

Que bé es comprèn el miracle de l'home davant d'aquest espectacle, però sobretot

quan s'està tan a prop d'aquelles riuades de fang i rocs que a vegades commouen al món sencer. D'on treuen aquells homes aquest regust d'eternitat, exposats com estan sobre una terra encara tendre, i ja amenaçada per les neus i els terratrèmols...? La seva civilització, a l'ombra de la «Cordillera», no és res més que un decorat fràgil i trencadís, malgrat tots els seus conreus i camps de blat.

Arrelats a un sòl que ells volen creure ric i estable en profunditat, s'han mimetitzat amb la grandiositat del seu entorn, però la seva grandesa ha esdevingut patètica i cruel, quan gronxats del cataclisme a la desfeta no reparen en la inutilitat del seu esforç. No puc comprendre com aquests homes desenrotllen l'ampli joc dels odis i les alegries humanes, en aquesta terra habitable per un espai de temps tan curt. Forçats a diari per treballs durs i esgotadors a altituds considerables, el seu cor s'ha fet fort i generós. Així, a penes assabentats de la magnitud de la seva darrera tragèdia, ja s'afanyen a reconstruir les ruïnes, a edificar els enrunaments, fent de mica en mica la seva casa més gran, com si el temps no comptés, com si la còlera dels elements fos ja definitivament aturada, saciada per sempre més en la seva crueltat. Marcats però pel fatalisme i mancats de qualsevol perspectiva que els faci sobresortir del cercle de les seves angúnies, sols i allunyats de l'administració de Lima, maó a maó, van aixecant lentament el que un demà brutal i ignorat, un dia maleït entre els dies, tornarà de nou a ensorrar-ho tot inexorablement... Després, des del mateix instant que l'últim gra de pols reposarà quiet damunt la terra remoguda i inundada, un rellotge s'engegarà... Des de l'últim batec d'aquest sòl turmentat, començaran a davallar un nou pendent... Però, què poden fer-hi ells?, si el temps se'ls enduu com un riu vers el seu destí.

Jo vaig comprendre bé aquest destí, durant les hores compartides entre vosaltres, amb el portejador «Gerardo», entre les neus i els gels de la vostra «Cordillera»... i vet aquí que la vostra veritat se m'ha fet ben evident: Res no és intolerable, per a vosaltres. Ah, bàrbars, bàrbars!, us dec ben bé aquestes línies, car no podia comprendre la vostra fe incommovible per aquesta terra, i jo planyia el vostre humil destí que us fa sords i cecs. Per això aquell matí, davant del fastuós retaule que compona la «Cordillera» Blanca, vaig començar a entreveure la grandesa del drama que representeu, sotmesos com esteu a un món encara provisional.

Mai he volgut admirar a l'home per sobre de tot, doncs entenc que el realment admirable és el terreny que l'ha bastit i l'ha format. El paisatge on el joc de la vida, amb drames i angúnies, ha permès el miracle de l'aparició d'aquests homes. Andes! Andes!, quin misteriós encant us envolta, no us coneixia i al primer cop d'ull us he reconegut. En vosaltres he trobat les muntanyes que sempre he estimat; el terreny de joc que ha bastit a l'home que us habita. Ja tots els teus cims s'adrecen cap a mi, com nuvolades sedoses, sense remors ni sorolls inundant-me de mil plaers.

En quan a tu «Cordillera» Blanca, restaràs per sempre més arrelada en el meu cor, doncs sols amb la teva visió, m'amares de delícies que no poden explicar-se pels sentits. Et rendeixo el meu homenatge, car ets la més gran bellesa que he conegut. Sorgida del ventre de la Terra, amb la teva blancor immaculada, delicada i bella com una flor, no has permès cap alteració estranya i et mostres reservada i verge pels teus escollits, doncs ets una divinitat gelada, feta de llegendes i somnis. No vàrem poder fruit de la beatitud dels teus cims, car quedàrem retinguts en una de les teves arestes, a dues passes solament del recinte sagrat del teu Santuari... Però malgrat tot, has escampat en nosaltres un plaer de benaurança infinita, i ja mai més podrem oblidar-te.

El Centre ha perdut un gran amic: Francesc Cabeza i Sabater

Per Francesc PALET I SETÓ

El passat dia 9 de setembre morí el nostre bon amic en Francesc Cabeza. Des de la seva joventut que militava en les files excursionistes.

Amb la seva desaparició, el Centre ha perdut un eficaç col·laborador anònim, en les tasques de confecció del seu portaveu «ARXIU».

Tenia una magnífica preparació i experiència del seu ofici d'impressor. El seu tracte era cordial i afectuós i contínuament ens en donava mostres. Suggestia, insinuava els seus punts de vista —que sempre eren els correctes— amb una gran discreció, per evitar que l'autor d'un treball es pogués molestar. Uns errors ortogràfics o de sintaxi, que ell havia «caçat» i que de cap manera podríem permetre que s'imprimissin equivocadament, portaven a un diàleg tan delicat, que fins estic convençut que en «Paco» —com l'anomenàvem familiarment— patia per haver de senyalar els equívocs i el vèieu que tot ell es violentava plàcidament. El seu ideal, era el de la senzillesa i sense cridar l'atenció volia passar desapercebut.

D'aquest seu coneixement profund de l'ofici no se'n vantava pas, ans al contrari. Els seus dubtes, motivats per voler fer la feina sempre més ben feta, me'ls exposava en una carta que em dirigí el dia tres de febrer d'enguany —una mica més de mig any abans de la seva mort— i en la qual em deia:

«El meu treball o vocació topa sempre amb les pròpies limitacions, que obstaculitzen l'acompliment del desig de perfecció, que es procura posar en les coses quan es fan amb bona voluntat i amor».

Heus aquí la clau del viure d'en Francesc Cabeza: bona voluntat vers el proïsme i amor per a totes les coses.

Amic Cabeza, trobarem a faltar la teva presència física d'ara en endavant. I aquelles converses tan fructíferes per a mi, que sosteníem ben regularment, dels temes més diversos i amb un esforç molt remarcable per la seva part per entendre'm —per dificultat de la seva oïda i que fins havia de parlar-li, en alguns moments, per mitjà de notes escrites.

Sortosament el teu record i el teu esperit, nia ja en nosaltres per sempre més i ha passat a enriquir el nostre viure.

La teva pèrdua ens ha causat un profund dolor. Descansa en pau, bon amic. I també, el nostre record i sentit condol per als seus familiars i amics nostres: la seva esposa Maria Aguilera, filla Júlia, gendre Isidre Puig —company de tantes excursions— néts i el seu germà Ramon, bon amic i col·laborador de la nostra publicació.

VIGNEMALE: "COULOIR" DE GAUBE

Per Francesc ABAD

Ascensió realitzada el dia 28 de Juny del 1.976 per: Antonino Martí, Josep Turull i Francesc Abad.

El «couloir» de Gaube que és aquell impressionant corredor de glaç obert a la cara nord del Vignemale i que gaudeix del prestigi de principal escalada en gel del Pirineu és veritablement una ascensió emocionant.

El 27 de Juny i després de recórrer la vall de Gaube estem al refugi de les Oulettes al peu de la paret Nord. Els comentaris sobre l'escalada del «couloir» no poden ésser més pessimistes. El «couloir» fa un mes que no es puja, excepte una cordada que el dia 25 l'aconseguí amb quinze hores; per altra part un guia amb dos clients l'intentà fa uns dies sense èxit.

Nosaltres ens sentim primerament decepcionats, doncs el temps sembla que tampoc serà favorable, està plovent. Però no hem fet quasi cinc-cents quilòmetres per a renunciar a l'escalada i malgrat tot fem els preparatius per l'endemà.

El despertador sona, són dos quarts d'una, sortim de l'habitació, fem un te. La nit està estrellada, el fred sense ésser molt intens és nota; lluny, uns llamps de calor deixen veure un resplendor intermitent. A les dues sortim del refugi, amb el frontal encès. Entrant al geler ens calcem els grampons i ens encordem, doncs fins a la base del «couloir» donarem varies voltes entre els sèracs i les esquerdes fins a trobar el pas bo. Després d'estudiar el punt de superació de l'alta rimaia. Ens decantem per fer una tirada per la roca de la paret de la Pique Longue i amb trenta metres d'escalada de IV que ens pren una hora i mitja degut a ésser de nit i a haver-nos vist obligats a treure'ns els grampons, hem superat la primera dificultat que presenta el corredor. Són dos quarts de set quan comencem les tirades a la neu, que està en molt bones condicions.

La primera part, fins sota el Pitón Carre, on el «couloir» és ample la inclinació varia entre els 50-55°, fem tirades de quaranta i les reunions gairebé totes les muntem sobre el piolet; aquí les pedres que cauen, en un noranta per cent, segueixen el mateix recorregut, entrant dins el canaló central del «couloir». Portem unes nou o deu tirades i entrem en el ramal dret de la i grega que forma. Dins aquesta segona part és on hi trobarem les majors dificultats. Les pedres i el gel despresos ja no segueixen una mateixa direcció i reboten per les parets, doncs ara el «couloir» és molt més estret; l'inclinació s'accentua, a uns 60-65°. La primera dificultat és una tirada que guanya un tram de 35 m. de gel, d'un gel que finalitza amb neu i amb una inclinació de 70°, la tercera i última dificultat és la superació del bloc empotrat que ens oferí per la seva dreta uns quinze metres de paret de gel de 80-85° que guanyem amb les puntes dels grampons i amb preses de mans que trobem entre el gel i la roca, aquí el piolet gairebé no ens serveix.

A totes aquestes dificultats podríem dir-ne directes s'hi ha de sumar una indirecta

com és el gran sèrac que penja a la fi del mur terminal i que dóna un estrany ambient de perfil durant l'ascensió pel ramal estret del «couloir».

Com ja és normal en els últims anys, aquest mur de glaç és impossible de superar directament i la sortida del «couloir» el fem per les roques de la Pique Longue. Aquestes quatre tirades són de roca descomposta d'una dificultat de III amb passos de quart.

Havíem fet el «couloir» de Gaube i estàvem satisfets, la conclusió que vàrem treure de la nostra ascensió és que aquest famós itinerari, que ofereix sempre molt variades dificultats, va ésser bastant generós amb nosaltres i degut a l'època en què el realitzàrem no el trobàrem tan difícil com altres cordades i, degut, segurament a altres condicions climatològiques.

CARA NORD DEL MONT PERDUT

Per Francesc ABAD

El Mont Perdut de 3.354 m. domina el circ de Pineta, amb un desnivell de més de 2.000 metres, que es poden dividir en dues parts, primera, la muralla de mil metres que tanca el circ i que sosté el gran plat, on s'hi assenta el llac de Marboré i les morrenes del geler, la segona part, d'una mica més de mil metres, és la pròpia cara nord, que aguanta la cúpula rocosa, encara nevada del cim.

El despertador toca a quarts de tres del matí, ens llevem a quarts de quatre. Poc després amb el frontal encès enfilem el camí que voreja el torrent que baixa del llac; quan clareja hem passat el Felgueral, uns prats farcits de felgueres i de flors que avui i per ser primavera hi són a centenars.

El camí guanya la muralla que tanca el circ, com una escala de cargol i amb un zigzag constant puja metre rera metre, remontant-se per lloms, repeus i canals que ens portaran a la terrassa lacustre superior.

El dia serà esplèndid, la sortida de sol ens ha agafat gairebé al final d'aquests primers mil metres. No hi ha ni una sola boira.

Davant nostre, la cara nord del Mont Perdut, ens ha deixat impressionats, no esperàvem un espectacle tan grandios, una paret de roca i gel d'altres mil metres, amb dues geleres i llurs cascades de sèracs, enrogits pel sol naixent formen un marc comparable a una visió alpina.

Deixem les motxilles i mentre fem les fotos de rigor, ens plantegem la via d'ascensió, procurant que sigui, si això és possible, la que vagi més directe al cim, doncs és sabut que els famosos sèracs de la cara Nord del Mont Perdut, que a l'any 1888 quan fou realitzada la primera ascensió per R. de Mont, Passet i Selles, era una impressionant i gegantesca cascada que precipitant-se del geler superior, recobria amb una amplitud de centenars de metres la muralla rocosa inferior i dels quals a l'any 1952 ja sols restava una part que forma continuïtat entre les dues geleres, la inferior i la superior, s'ha

transformat tot amb dues geleres suspeses sobre dues muralles rocoses, de les que pengen dues viseres de gels esquerdats, que segons l'època de l'any es fan impossibles de franquejar per quedar en extraplom. Però si bé no es pot travessar directament la cascada de blocs i esquerdes, si es pot guanyar per l'esquerra la primera barra rocosa que ha quedat al descobert, per un «couloir» molt tancat, amb una inclinació de 45, 50° i bombardejat per pedres que salten de l'aresta de roca esquerra i fan trampolí a la visera de sèracs que penjant sobre d'ell, el fan poc acollidor, almenys en els dies de calor com avui.

En sortint d'aquest corredor tenim el plat de la primera gelera, ja amb algunes esquerdes obertes, i d'altres a punt de fer-ho.

Ara se'ns planteja el problema de com entrar a la segona gelera, més inclinada i també suspesa sobre una muralla rocosa, doncs entre la primera gelera i la segona hi ha l'únic punt en que les geleres s'uneixen, hi veiem una ampla rimaia, que des d'aquí, sembla insuperable.

Són les onze del matí, la calor a la primera gelera és asfixiant. En la segona gelera hi veiem una cordada ja quasi al «couloir» de sortida que progressa lentament i fent tirades, la neu deu estar dura pensem i per altra part una caiguda a la segona gelera representaria un vol per sobre els sèracs que pengen damunt la gelera inferior, de molts metres.

L'ample rimaia que separa les dues geleres i que pensàvem que oposaria forces dificultats se'ns mostra fàcil; sols hem de creuar un petit pont de neu i superar cinc metres totalment verticals, però, que degut al bon estat de la neu fa que els grampons es clavin amb gran seguretat, en sortint d'aquest pas entrem en uns metres de gel fosc i dolent, que ens dóna accés a unes plaques rocoses que tot i duent calçats els grampons es superen bé. Després enfilem la segona gelera, també en bones condicions de neu i per tant podem avançar sense fer tirades. La inclinació s'accentua a mesura que guanyem metres i que ens aproximem al «couloir» que mena a l'última part de roca. Aquesta canal pren una inclinació d'uns 60-70° i és on hi trobem la major dificultat degut a les plaques de gel. Fem una tirada d'uns trenta metres i entrem als repeus descompostos, on ja reunits tots tres, ens descalcem els grampons.

Ara ja sols ens resten cent metres de dificultat baixa II, III, però dins un marc incomparable, des d'aquí veiem els Astazov, la bretxa Tucamaya, el Cilindre vertical o llis, el geler inferior molt avall, i al fons l'harmonió massís del Posets. En sortint de la paret, un ample llom de roca esmicolada ens porta al cim que és una fina aresta de neu; la creu està tapada encara. Aquí, al cim, si està més que bé, assentats sobre les motxilles, al nord el Vignemale, al noroest el Taillon, a l'Oest el canyó d'Ordesa, al sud el d'Anyisclo, a la nostra esquena una fina aresta fins al Soum de Ramond; realment és un cim que val la pena, el Mont Perdut.

Ascensió realitzada el 6 de juny del 1976, per Jordi Marzal, Jordi Feiner i Francesc Abad.

LA "GRUTA DOS MOINHOS VELHOS" a MIRA DE AIRE, PORTUGAL

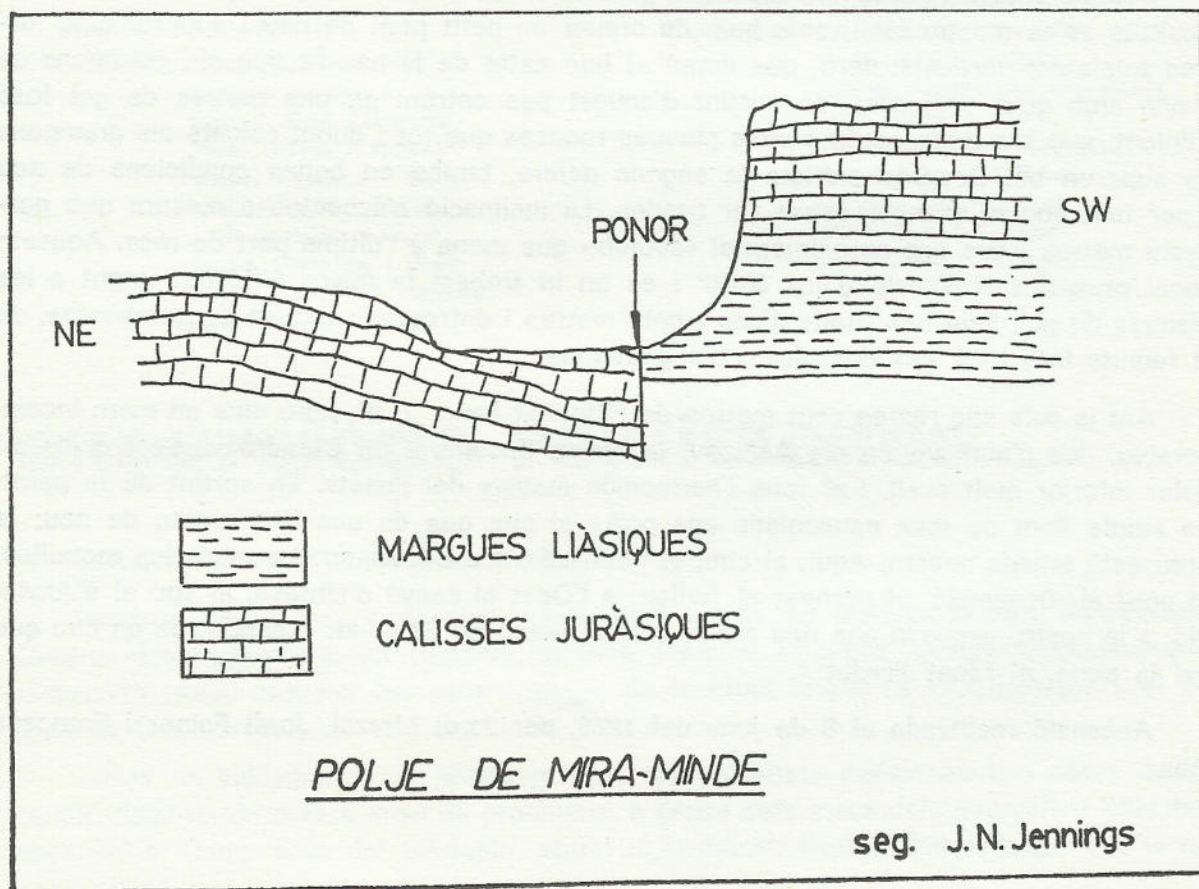
Per Joan ROSAURA

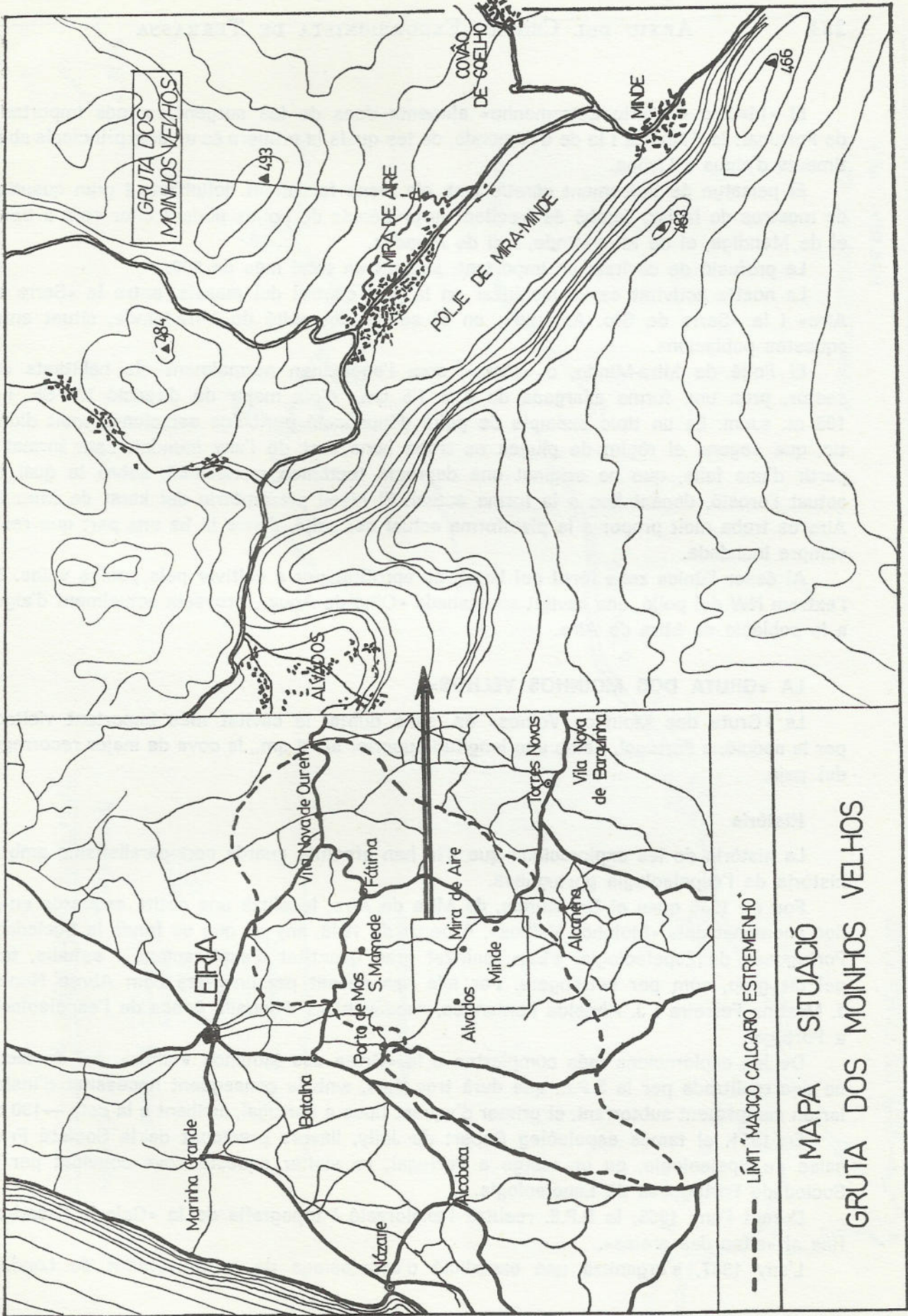
Les activitats de la Secció d'Investigacions Subterrànies a l'estranger, han estat centrades els dos darrers anys a Portugal, molt poc conegut espeleològicament en el nostre país.

Diversos contactes amb personalitats de l'espeleologia portuguesa —destacant principalment la desinteressada informació rebuda de l'eminent biospeleòleg Sr. Almeida Fernandes—, va fer que decantéssim la nostra activitat al «Maciço Calcario Estremenho», on es troben les cavitats fins ara de major importància del país veí.

El «Maciço Calcario Estremenho» està situat a 100 qm. al nord de Lisboa, i s'extén paral·lèlament a la costa atlàntica a uns 25 qm. de distància, ocupant una extensió aproximada de 700 qm². És un massís eminentment calcari, tal com diu el seu nom, que ens ofereix un relleu bastant atenuat i de poca alçària.

Cal distingir en principi dues unitats estructurals ben diferenciades: la «Serra dos Candeeiros» i la «Serra de Aire» la primera ocupant la part més occidental, i la segona, més a l'interior, amb la màxima alçària del massís (678 m.); que limiten un conjunt de serralades de menys importància («Serra de Sto. Antonio», «Serra de Porto de Mos»...). Més al nord el massís s'extén per unes planúries més baixes.

--- LÍMIT' MACÇO CALCÁRIO ESTREMENHO

MAPA SITUACIÓ
GRUTA DOS MOINHOS VELHOS

El «Maciço Calcario Estremenho» alimenta dues de les sorgències més importants de Portugal: la d'Alviela i la de d'Almonda, de les quals la primera és un dels principals abastiments d'aigua a Lisboa.

El paisatge és típicament càrstic amb els plans fortament dolinitzats i gran quantitat de mostres de lapiaz. També és freqüent la presència de poljés podent citar com a típics el de Mendiga, el de Mira-Minde, i el de Alvados.

La profusió de cavitats és important, sumant en total més de 200.

La nostra activitat es va localitzar en la part central del massís, entre la «Serra de Aire» i la «Serra de Sto. Antonio»; en el sector del poljé de Mira-Minde, situat entre aquestes poblacions.

El Poljé de Mira-Minde, o «Mata», com l'anomenen normalment els habitants del sector, pren una forma allargada de 6 x 1'5 qm., d'eix major de direcció NW-SE, i a 195 m. s.n.m. És un típic exemple de poljé d'inundació periòdica estacional, molt didàctic, que segons el règim de pluges es troba bona part de l'any inundat. Està format a partir d'una falla, que ha originat una depresió tectònica monoclinal, sobre la qual ha actuat l'erosió, donant lloc a la forma actual. El nivell piezomètric del karst de Mira de Aire es troba molt proper a la plataforma actual del poljé, doncs hi ha una part que resta sempre inundada.

Al ésser l'única zona fèrtil del karst, és aprofitat per a cultivar pels pobles veïns. En l'extrem NW del poljé, una cavitat anomenada «Olho de Agua», proveeix actualment d'aigua a la població de Mira de Aire.

LA «GRUTA DOS MOINHOS VELHOS»

La «Gruta dos Moinhos Velhos» és, sens dubte, la cavitat més important visitada per la secció, a Portugal, i amb una longitud superior als 2 qm., la cova de major recorregut del país.

Història

La història de les exploracions que s'hi han efectuat guarda cert paralelisme amb la història de l'espeleologia portuguesa.

Fou en 1946 quan el Sr. Murais, de Mira de Aire, localitzà una petita esquerda en el lloc anomenat dels «Moinhos Velhos». A partir de 1948, any en que es fundà la Sociedade Portuguesa de Espeleologia, s'han realitzat gran quantitat d'exploracions i estudis, tant pel dit grup, com per estrangers. Per ella han passat personalitats com Abreu Nunes, J. Martins Ferreira i J. Almeida Fernandes, capdavanters d'aquella època de l'espeleologia a Portugal.

De les exploracions més complertes a la «Gruta dos Moinhos Velhos», cal destacar-ne una realitzada per la S.P.E. que durà tres dies, amb la consegüent necessitat d'instal·lar un campament subterrani, el primer d'aquest tipus a Portugal, arribant a la cota —130 m.

En 1951, el famós espeleòleg Robert de Jolly, llavors president de la Société Française de Speleologie, en un viatge a Portugal, va visitar aquesta cova convidat per la Sociedade Portuguesa de Espeleologia.

Durant l'any 1955, la S.P.E. realitzà l'exploració i topografia de la «Galeria Grandes» fins al «sifao das areias».

L'any 1957, s'organitzà una expedició d'espeleòlegs de la Universitat de Londres

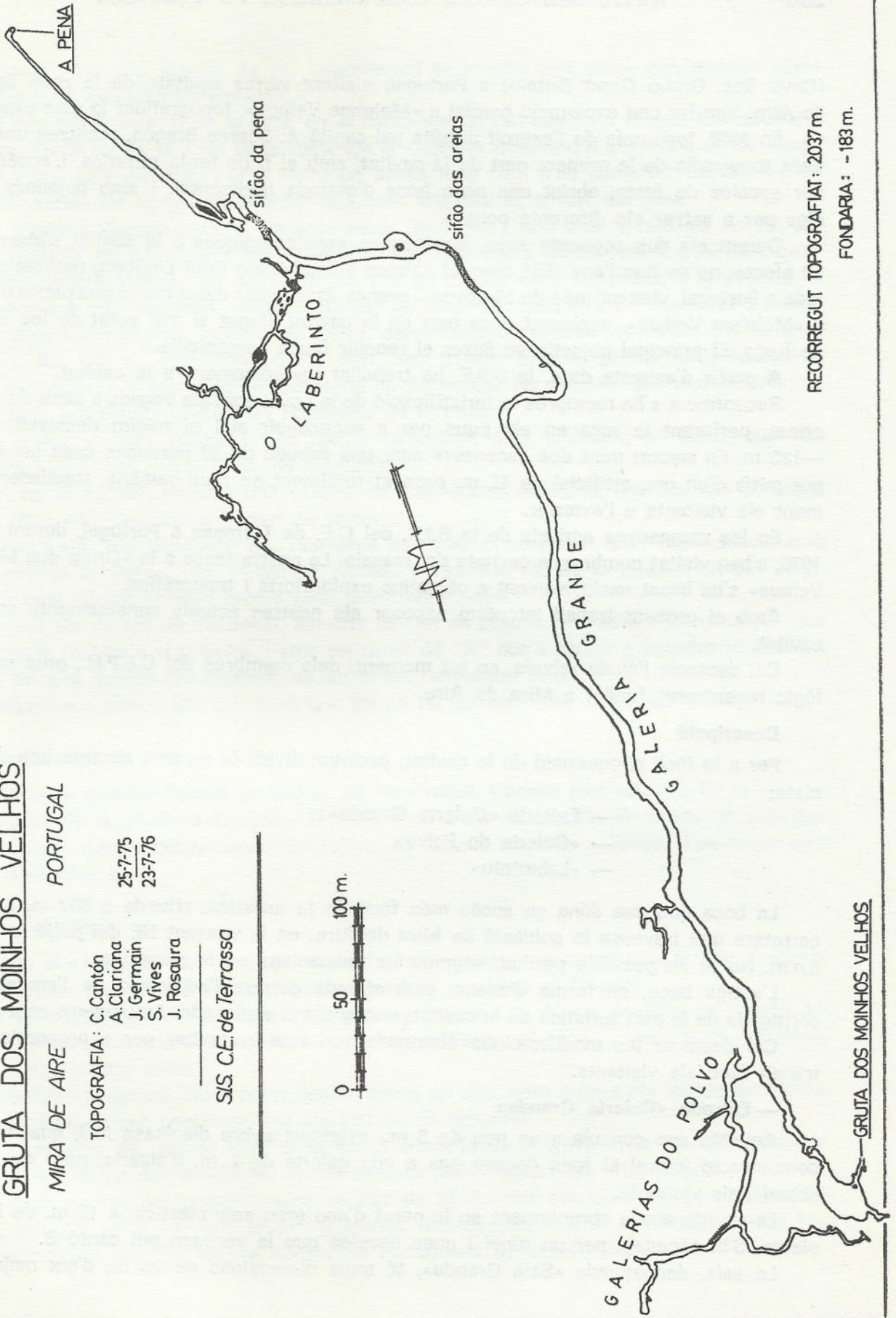
GRUTA DOS MOINHOS VELHOS

MIRA DE AIRE

PORTUGAL

TOPOGRAFIA: C. Cantón
A. Clariana 25-7-75
J. Germain 23-7-76
S. Vives
J. Rosaura

SIS. C.E. de Terrassa

RECORREGUT TOPOGRAFIAT: 2037 m.

FONDARIA: -183 m.

(Cave Res. Group Great Britain) a Portugal, visitant diverses cavitats de la zona de Mira de Aire. Van fer una exploració parcial a «Moinhos Velhos», topografiant la part explorada.

En 1958, topògrafs de l'exèrcit dirigits pel capità A. Soares Branco, realitzen una detallada topografia de la primera part de la cavitat, amb el fi de fer-la turística. L'accés es fa per escales de fusta, obrint una nova boca d'entrada horitzontal, i amb pujadors mecànics per a salvar els diferents pous.

Durant els dos següents anys, les tasques espeleològiques a la cavitat s'abandonen. En efecte, no és fins l'any 1961 quan el cèlebre biospeleòleg Knut Lindberg realitza una estada a Portugal, visitant més de 50 coves i avencs. Entre elles duu a terme una petita incursió a «Moinhos Velhos», explorant poca part de la cavitat, degut al mal estat de les escales de fusta. El principal objectiu va ésser el recollir fauna cavernícola.

A partir d'aquesta data, la S.P.E. ha treballat periòdicament a la cavitat.

Recentment s'ha reemprès la turisticació de la cova, aquesta vegada a base de ciment armat, perforant la roca en els pous per a aconseguir així el mínim desnivell, fins a —125 m. En aquest punt dos ascensors amb una cabuda de 30 persones cada un d'ells, i per mitjà d'un pou artificial de 75 m. excavat totalment en roca calcària, traslladen novament els visitants a l'exterior.

En les campanyes estivals de la S.I.S. del C.E. de Terrassa a Portugal, durant 1975 i 1976, s'han visitat nombroses cavitats del massís. La nostra tasca a la «Gruta dos Moinhos Velhos» s'ha basat exclusivament a objectius exploratoris i topogràfics.

Amb el present treball intentem exposar els nostres actuals coneixements sobre la cavitat.

Cal destacar l'ajuda rebuda, en tot moment, dels membres del C.E.P.N., grup espeleològic recentment fundat a Mira de Aire.

Descripció

Per a la fàcil comprensió de la cavitat, podríem dividir-la en tres sectors ben diferenciats:

- Entrada «Galeria Grande»
- «Galeria do Polvo»
- «Laberinto»

La boca que ens dóna un accés més fàcil és la turística, situada a 300 m. sobre la carretera que travessa la població de Mira de Aire, en la vessant NE del poljé, a 310 m. s.n.m. No hi ha possible pèrdua, seguint les indicacions en la carretera.

L'antiga boca, en forma d'avenc, està situada darrera l'edificació de l'empresa encarregada de la part turística de la cavitat, enmig d'una esplanada. Actualment està tapada.

Cal destacar les modificacions efectuades en tota la cavitat per a proporcionar un trànsit fàcil als visitants.

— Entrada «Galeria Grande»

Aquesta ens conduïa a un pou de 5 m., establert sobre diaclassa N-S, que amb una comunicació lateral al fons donava pas a una galeria de 2 m. d'alçària, punt de partida actual dels visitants.

La galeria acaba abruptament en la paret d'una gran sala clàstica, a 15 m. de la seva planta. S'hi accedeix per un túnel i unes escales que la voregen pel cantó S.

La sala, denominada «Sala Grande», té unes dimensions de 29 m. d'eix major i 17

d'eix menor, per una alçària de 21. Lateralment se'n obre una altra, denominada «Sala Vermeilla», de reduïdes dimensions.

Un nou túnel excavat en la roca, en el cantó oposat del que hem vingut, ens condueix a un pou de 20 m. En la seva base comença la «Galeria Grande», d'uns 1.200 m. de recorregut en una sola direcció. Per a fer-hi un accés més fàcil s'ha construït una escala en forma d'«escala de cargol», perforant una sala artificial al costat del pou.

La «Galeria Grande», d'una amplada mitja de 7 m., i una alçària màxima de 20, podríem dividir-la en dues parts ben diferenciades: la primera corresponent a la part turística, molt concrecionada, que ha tingut un procés clàstic molt important; i la segona, ja de dimensions més reduïdes, recorreguda per un meandre, que, anant d'una paret a l'altra, forma unes acumulacions laterals de sorra, denominades «montes de lama» per la gent del país. Als 350 m. d'aquesta segona part, ens trobem amb el primer sifó, denominat «sifao das areias», d'una longitud estimada de 20 m. Cal fer constar que aquest sifó fou buidat amb una bomba cedida per l'empresa de la cova.

Ja passat el sifó, continua una rampa ascendent molt inclinada de sorra, que ens condueix a una sala d'uns 15 m. de diàmetre.

Pel cantó oposat, segueix una galeria de proporcions notables, que als 100 m. acaba en un altre sifó, denominat «sifao de Pena».

Aquest sifó fou flanquejat per membres de la S.P.E. resultant tenir comunicació amb la «Nascente da Pena», una sorgència situada a l'extrem NE de la plataforma del poljé, i per la qual durant l'hivern brollia gran quantitat d'aigua.

Durant els mesos de sequedat, aquesta cavitat és practicable, estant formada per una sola galeria rectilínia al principi, i amb un canvi de 150° per a tornar a prendre la direcció inicial, en una galeria descendent, on es troba l'esmentat sifó.

Actualment podem dir, per tant, que forma un sistema amb «Moinhos Velhos».

— «Galerias do Polvo»

Són unes galeries fòssils de 380 m. de recorregut. L'accés està situat a 50 m. del començament de la «Galeria Grande». El nom li vé d'una estalactita en forma de pop que hi ha a pocs metres del principi. Als 115 m. es bifurca en dues galeries, d'un recorregut aproximadament igual.

— «Laberinto»

Entre el «sifao das areias» i el «sifao de Pena», pocs metres abans d'arribar a aquest últim, trobem una galeria a mà esquerra que ens condueix al laberint.

La morfologia canvia totalment, donant-nos galeries en forma de tubs de presió. En general tenen tendència descendent, i la presència d'aigua al terra i a les parets ens denoten el seu caràcter actiu.

Nosaltres solament exploràrem fins arribar a un sifó, però durant els mesos de setembre i octubre, es pot continuar fins als 200 m. de desnivell.

Un centenar de metres més avall de la «Galeria do Polvo», en la mateixa «Galeria Grande», s'obre un nou conducte, aquest bastant reduït, anomenat «Rio Negro».

A pocs metres del començament, un pou de 35 m., ens condueix a unes galeries estretes, que per mitjà de varis pous correlatius, superen els 170 m. de fondària. «Rio Negro» ha estat topografiat per la Sociedade Portuguesa de Espeleologia».

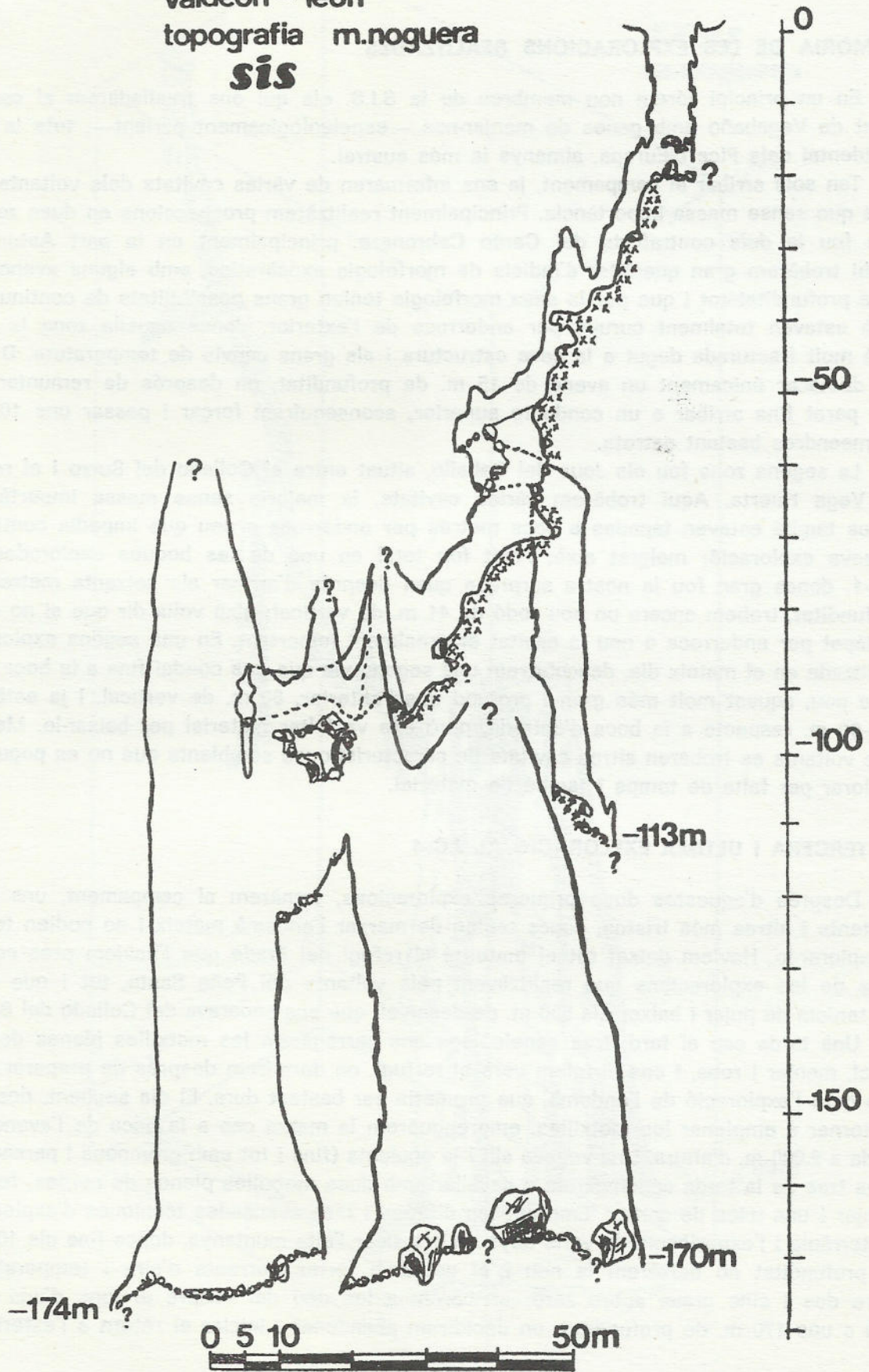
NOTA SOBRE LA CAMPANYA VEGABAÑO - 76 i L'AVENC J. C.-1 (Pics d'Europa)

Per Miquel NOGUERA i BATLLE

Com alguns ja saben, aquest avenc fou trobat durant les exploracions efectuades als voltants del Peña Santa de Castilla, aprofitant el campament d'alta muntanya del nostre Centre. Degut a la importància de la cavitat, a la divulgació que va tenir aquesta troballa per tot el campament i a l'interès demostrat per tots els assistents a aquest per les activitats que estàvem realitzant els membres de la S.I.S.; he cregut convenient d'escriure en una petita nota sobre l'avenc i l'activitat realitzada, abans de guardar els apunts presos i les topografies per a un posterior treball molt més complert. Abans, però, en nom de tots els membres de la S.I.S. que vàrem estar al campament, agraeixo la col·laboració i ajuda rebuda per part dels organitzadors i de tots els participants en general, els quals ens animaren molt amb l'interès que demostraven per les nostres activitats i recerques espeleològiques.

J.C.-1
valdeón - león
topografía m.noguera
sis

MEMÒRIA DE LES EXPLORACIONS REALITZADES

En un principi fórem nou membres de la S.I.S. els qui ens traslladàrem al campament de Vegabaño amb ganes de menjar-nos —espeleològicament parlant—, tota la part occidental dels Pics d'Europa, almenys la més austral.

Tan sols arribar al campament, ja ens informaren de vàries cavitats dels voltants, encara que sense massa importància. Principalment realitzàrem prospeccions en dues zones: Una fou la dels contraforts del Canto Cabronero, principalment en la part Asturiana, on hi trobàrem gran quantitat d'indis de morfologia exocàrstica, amb alguns avencs de poca profunditat tot i que per la seva morfologia tenien grans possibilitats de continuació, però estaven totalment curulls per enderroc de l'exterior, doncs aquella zona la roca està molt fracturada degut a la seva estructura i als grans canvis de temperatura. D'aquí cal destacar únicament un avenc de 15 m. de profunditat, on després de remuntar per una paret fins arribar a un conducte superior, aconseguírem forçar i passar uns 100 m. de meandres bastant estrets.

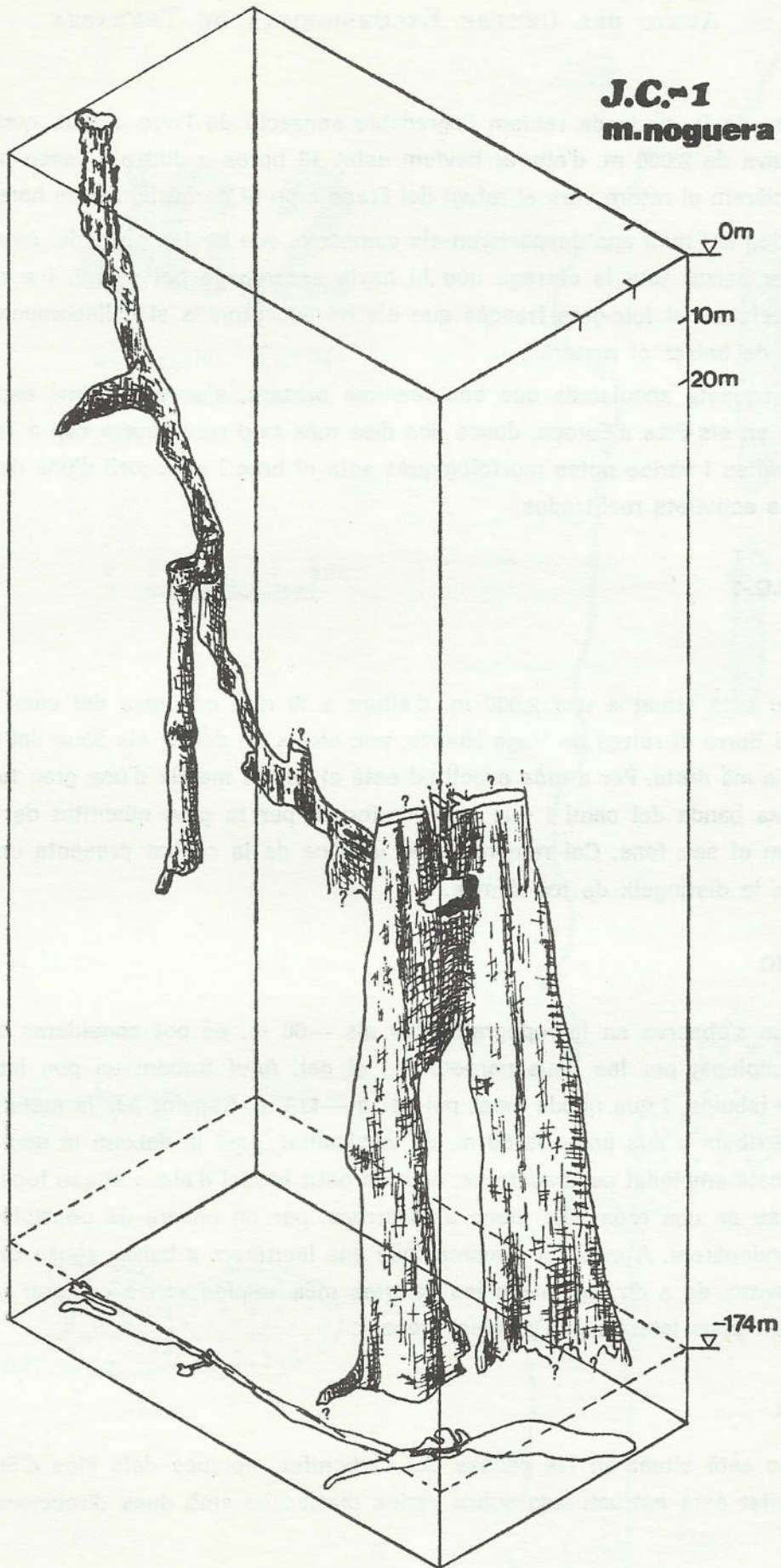
La segona zona fou els Jous del Caballo, situat entre el Collado del Burro i el refugi de Vega Huerta. Aquí trobàrem vàries cavitats, la majoria sense massa importància, doncs també estaven tapades a pocs metres per enderroc o neu que impedia continuar la seva exploració; malgrat això, l'èxit fou total en una de les boques explorades: el J.C.-1, doncs gran fou la nostra sorpresa quan després d'arribar als seixanta metres de profunditat, trobem encara un pou rodó de 41 m. de vertical; això volia dir que si no estava tapat per enderroc o neu la cavitat era realment important. En una segona exploració realitzada en el mateix dia, descobrírem una segona via que ens conduí fins a la boca d'un altre pou, aquest molt més gran i profund que l'anterior, 80 m. de vertical, i ja estàvem a —90 m. respecte a la boca d'entrada, però ens va faltar material per baixar-lo. Mentre pels voltants es trobaren altres cavitats de característiques semblants que no es pogueren explorar per falta de temps i també de material.

LA TERCERA I ÚLTIMA EXPLORACIÓ AL J.C.-1

Després d'aquestes dues primeres exploracions, tornàrem al campament, uns molt contents i altres més tristos, doncs tenien de marxar l'endemà mateix i no podien tornar a explorar-lo. Havíem deixat tot el material al refugi del Frade que l'havíem pres com a base de les exploracions que realitzàvem pels voltants del Peña Santa, tot i que cada dia teníem de pujar i baixar els 500 m. de desnivell que ens separava del Collado del Burro.

Una tarda cap el tard, tres espeleòlegs ens carregàrem les motxilles plenes de material, menjar i roba, i ens dirigíem vers el refugi, on dormírem després de preparar amb tota cura l'exploració de l'endemà, que prometia ser bastant dura. El dia següent, després de tornar a emplenar les motxilles, emprenguérem la marxa cap a la boca de l'avenc, situada a 2.000 m. d'altura. Una vegada allí i ja equipats (fins i tot amb grampons i paraneus), a les tres de la tarda començàrem a davallar amb dues motxilles plenes de cordes, ferros, menjar i una mica de carbur. Emprant les últimes i més avançades tècniques d'exploració subterrània i l'experiència de varis anys de practicar l'alta muntanya, doncs fins als 100 m. de profunditat no deixàrem la neu i el gel amb fortes corrents d'aire i temperatures entre dos i cinc graus sobre zero; arribàrem a les deu del vespre al fons d'una gran sala a uns 170 m. de profunditat, on decidírem abandonar i iniciar el retorn a l'exterior. I

J.C.-1
m.noguera

a les quatre de la matinada rebíem l'agradable sensació de l'aire calent, que a aquelles hores passava de 2.000 m. d'altura; havíem estat 13 hores a dintre i sense parar. Seguidament iniciàrem el retorn vers el refugi del Frade a on hi dormiríem dues hores més tard.

A les deu del matí ens despertaren els companys que havien pujat del campament per ajudar-nos a baixar tota la càrrega que hi havia escampada pel refugi, i a menjar-se la xocolata desfeta i el foie-gras francès que els havíem promès si col·laboraven a la carregosa tasca de baixar el material.

I amb aquesta xocolatada que ens reanimà bastant, s'acabà l'última exploració que realitzàrem en els Pics d'Europa, doncs dos dies més tard retornàvem cap a Terrassa amb tres topografies i vàries notes morfològiques sota el braç i el record d'una de les millors i fructíferes activitats realitzades.

L'AVENC J.C.-1

SITUACIÓ

L'avenc està situat a uns 2.000 m. d'altura a la riba esquerra del camí que va del Collado del Burro al refugi de Vega Huerta, poc abans de deixar els Jous del Caballo que ens queda a mà dreta. Per a més exactitud està al costat mateix d'una gran torca, situada a la mateixa banda del camí i que es caracteritza per la gran quantitat de neu que es conserva en el seu fons. Cal remarcar que la boca de la cavitat presenta un formidable rascler que la distingeix de les demés.

DESCRIPCIÓ

Tal com s'observa en la topografia fins als -60 m. es pot considerar com un únic pou mig emplenat per les neus perpètuas i el gel. Aquí trobem un pou lateral, morfològicament fabulós, i que queda tapat pel gel a -113 m. Seguint per la mateixa diaclassa d'entrada arribem a dos pous de 80 m. de verticalitat, aquí ja deixem la neu i el gel. Un dels pous està emplenat per enderrocs, amb un petit bassal d'aigua al seu fons; i el segon, la seva base és una gran sala plena d'enderrocs, per on encara és possible continuar i fou on abandonàrem. A més cal remarcar que ens limitàrem a baixar sense explorar totalment la cavitat, és a dir, agafàvem les galeries més amples sense explorar tota una pila de galeries i pous laterals que anàvem trobant.

GEOLOGIA

L'avenc està situat en les calices del carbonífer, típiques dels Pics d'Europa.

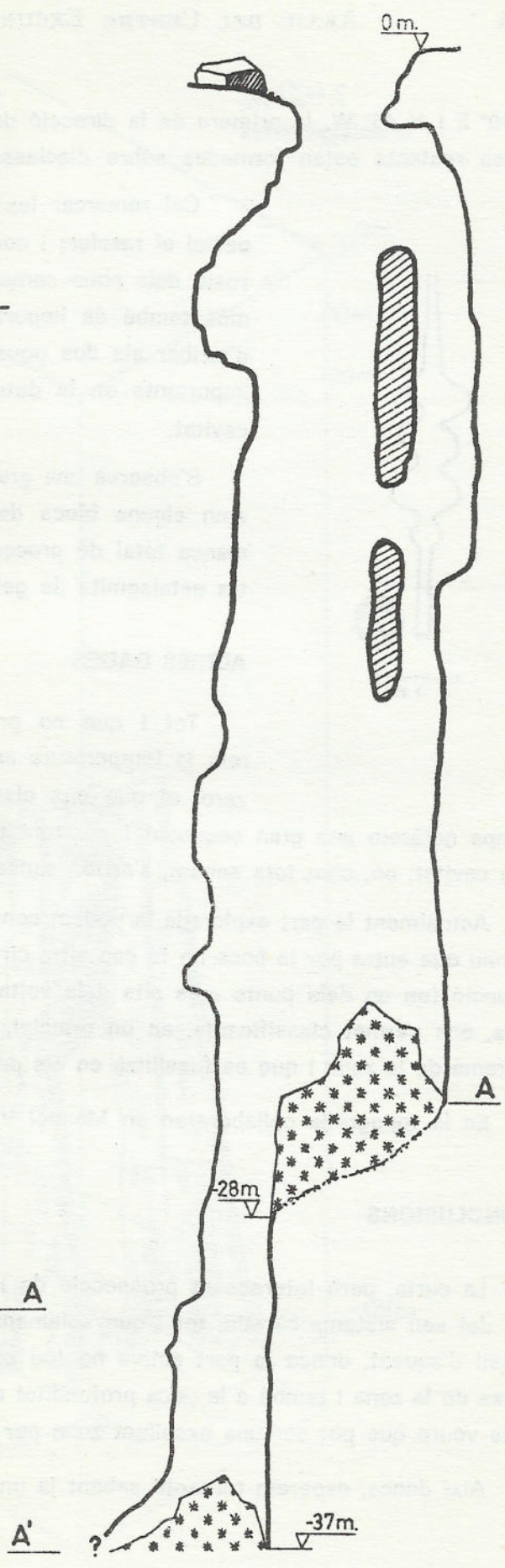
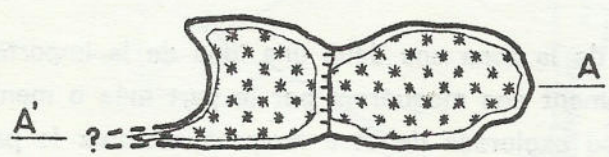
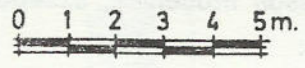
La cavitat està estructurada sobre varies diaclasses amb dues direccions principals:

JC,2

VALDEON (LEON)

TOPOGRAFIA: J. Indurain

S.I.S. 25-7-76

N 10° E i N 45° W, la primera és la direcció de la galeria principal i tots els pous i galeries restants estan formades sobre diaclases en l'altra direcció.

Cal remarcar les formes exocàrstiques de la boca, en especial el **rascler**; i com a morfologia interna, la gran erosió-corrosió dels pous completament rodons, llisos i tallats a plom; a més també és important la secció de la galeria final d'abans d'arribar als dos pous de 80 m. (dib. 2) que és un dels punts importants en la determinació de la gènesis i evolució de la cavitat.

S'observà una gran quantitat d'enderrocs al fons dels pous, amb alguns blocs de dimensions considerables; i també una manca total de processos litogènics, exceptuant alguna que altra estalagmita de gel.

ALTRES DADES

Tot i que no prenguérem dades climatològiques, evaluàrem la temperatura ambiental entre els dos i cinc graus sobre zero, el que ens classifica la cavitat com a freda; al mateix temps notàrem una gran sequedat i per tant un grau d'humitat realment baix per a ser una cavitat, on, com tots sabem, s'arriba sense dificultat al 99 i 100 % d'humitat.

Actualment la part explorada la podem considerar gairebé fòssil, doncs deixant a part la neu que entra per la boca no té cap altra circulació d'aigua, que juntament amb la seva situació (en un dels punts més alts dels voltants) i la manca total de processos litogènics, ens permet classificar-la, en un principi, com a un dels antics col·lectors del gran sistema de la zona i que es fossilitzà en els primers estatges de la seva evolució.

En la topografia col·laboraren en Manuel Vives, Josep Ortega i Eduard Badiella.

CONCLUSIONS

La curta, però interessant prospecció de la zona ens donà una idea de la importància del seu sistema càrstic, tot i que solament ens poguérem per la part més o menys fòssil d'aquest, doncs la part activa no fou explorada degut a no prospeccionar la part baixa de la zona i també a la poca profunditat a que s'arribà en el J.C.-1. Però ens ha permès veure que pot ser una excellent zona per a pròximes campanyes.

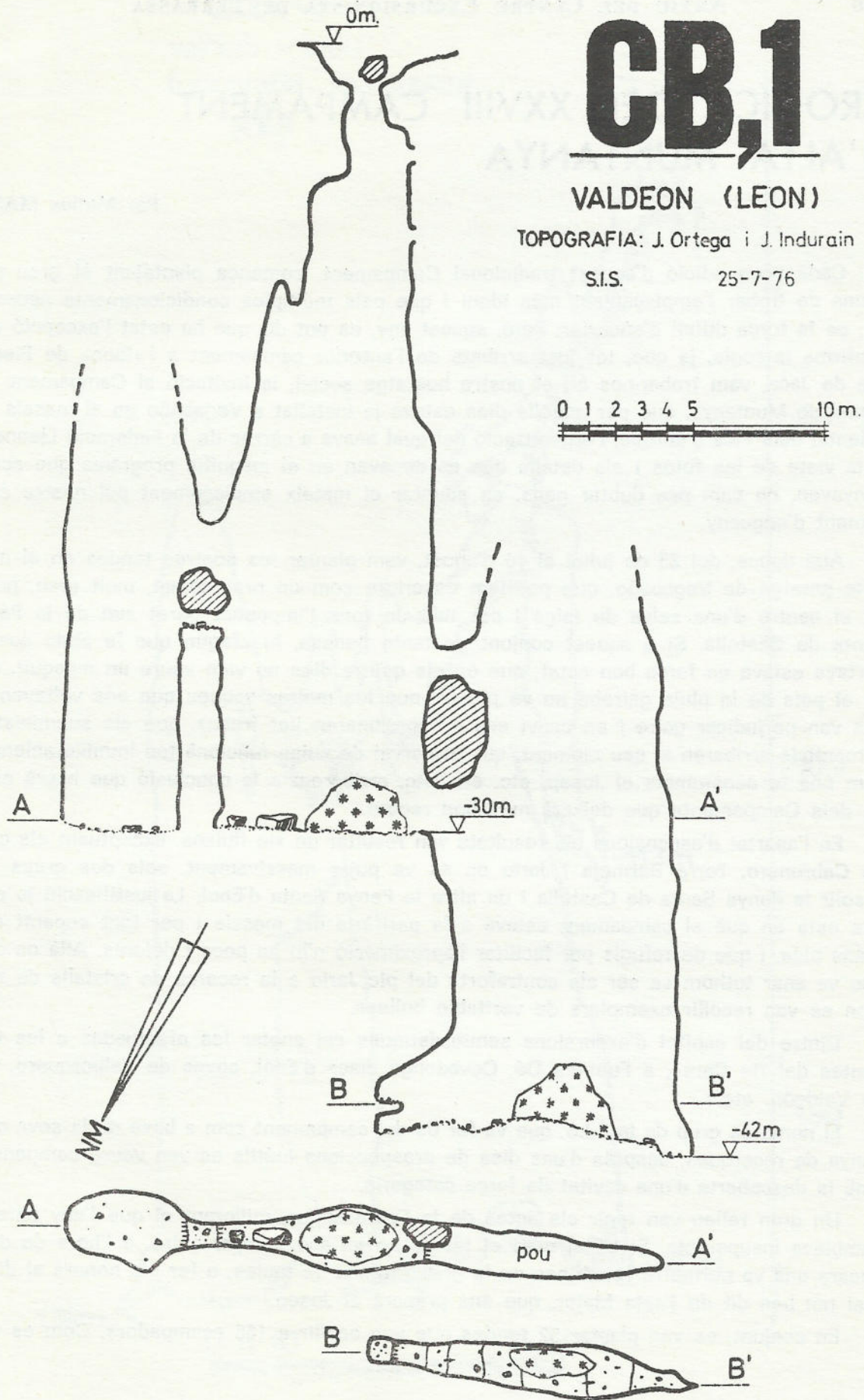
Així doncs, esperem tornar-hi sabent ja una mica més el que hi podem trobar.

CB,1

VALDEON (LEON)

TOPOGRAFIA: J. Ortega i J. Indurain

S.I.S. 25-7-76

CRONICA DEL XXVIII CAMPAMENT D'ALTA MUNTANYA

Per **Maties MASIP**

Cada nova edició d'aquest tradicional Campament, comença plantejant el greu problema de trobar l'emplaçament més idoni i que pels múltiples condicionaments necessaris, es fa força difícil d'encertar. Però, aquest any, es pot dir que ha estat l'excepció que confirma la regla, ja que, tot just arribats de l'anterior campament a l'«lbon» de Piedrafita de Jaca, vam trobar-nos en el nostre hostatge social, la invitació al Campament Nacional de Muntanya, que per aquells dies estava ja instal·lat a Vegabaño en el massís occidental dels Pics d'Europa, l'organització del qual anava a càrrec de la Federació Lleonesa. A la vista de les fotos i els detalls que es donaven en el magnífic programa que acompanyaven, no vam pas dubtar gens, en adoptar el mateix emplaçament pel nostre campament d'enguany.

Així doncs, del 25 de juliol al 10 d'agost, vam plantar les nostres tendes en el magnífic paratge de Vegabaño, que podríem descriure com un prat gemat, molt gran, posat en el centre d'una selva de faigs i per taló de fons l'imponent paret sud de la Penya Santa de Castella. Si a aquest conjunt de tanta bellesa, hi afegim que la pista que hi portava estava en força bon estat, que en els quinze dies no vam veure un mosquit, que en el país de la pluja gairebé no va ploure, que les moltes vaques que ens voltaven no ens van perjudicar gaire i en canvi ens proporcionaren llet fresca, que els subministres alimenticis arribaren al seu moment, que el servei de cuina funcionà tan immillorablement com ens té acostumats el Josep, etc. etc. etc. arribarem a la conclusió que haurà estat un dels Campaments que deixarà més bon record.

En l'apartat d'ascensions els resultats van resultar un xic fluixos. Exceptuant els cims de Cabronero, Torre Bermeja i Jario on es va pujar massivament, sols dos grups van assolir la Penya Santa de Castella i un altre la Penya Santa d'Enol. La justificació jo crec que està en què el campament estava a la perifèria del massís i per tant separat dels grans pics, i que de refugis per facilitar l'aproximació n'hi ha pocs i dolents. Allà on crec que va anar tothom va ser als contraforts del pic Jario a la recerca de cristalls de roca i on es van recollir exemplars de veritable bellesa.

Dintre del capítol d'excursions semiturístiques cal anotar les efectuades a les Gargantes del riu Cares, a Fuentes Dé, Covadonga, llacs d'Enol, coves de Valporquero, Vall de Valdeón, etc.

El nombrós grup de la S.I.S. que va fer ús del campament com a base de la seva campanya de recerques, després d'uns dies de prospeccions inútils es van veure compensats amb la descoberta d'una cavitat de força categoria.

Un gran relleu van tenir els actes de la Festa Major, millorant el que l'any anterior semblava insuperable. Si bé al matí el temps no va acompanyar gaire, a l'hora de dinar encara ens va permetre reunir-nos en la gran rotllana de taules, a fer els honors al dinar, mai tan ben dit de Festa Major, que ens preparà el Josep.

En conjunt, es van plantar 52 tendes que van acollir a 165 acampadors. Com es veu,

l'assistència va ser una de les més altes dels darrers anys, tot i que el desgavell amb que van efectuar les vacances les diferents indústries i rams de la nostra ciutat, va provocar més d'una absència. Cal fer notar, amb joia, que entre aquests assistents hi havia bona colla de consocis i amics que venien al nostre campament per primera vegada i que esperem que no serà l'última.

Cal agrair públicament des d'aquesta crònica al Sr. Joaquim Cano, President de la Federació Lleonesa de Muntanyisme, l'ajuda que tan espontàniament ens va proporcionar en l'obtenció de permisos d'instal·lació, així com les facilitats i guiatge que ens oferí durant la nostra estada a Vegabaño. Sàpiga el Sr. Cano, que a Terrassa té uns nous amics, als que agradaria poder correspondre a les moltes atencions que d'ell i els seus vam rebre.

I ara, a pensar ja en el XXIX Campament.

crònica

ACTES I CONFERÈNCIES:

- 24 setembre: En el nostre saló d'actes es projecten diverses col·leccions de diapositives i pel·lícules, del XXVIII Campament Social de vacances als Pics d'Europa, amb nombrosa assistència de consocis que prengueren part en el campament. Molt remarcable la qualitat de les fotografies i pel·lícules presentades. Una vetllada molt completa i emotiva, de bones recordances dels dies viscuts a plena muntanya.
- 8 octubre: NORD-ÀFRICA 1976, conferència il·lustrada amb una pel·lícula Super 8, a càrrec de Florenci Soriguera. Completa sessió audiovisual descriptiva dels llocs recorreguts del litoral mediterrani: Marroc, Argèlia, Tunis, Líbia i Vall del Nil, pel nostre consoci i la seva família, en cotxe i camping lliure.
Música original de Joan Figueras, Josep Roig i Ricard Lobo. Presentació d'una interessant col·lecció de diapositives sobre l'art faraònic.
El nostre estimat consoci, que un any més ha volgut oferir-nos aquesta primícia del seu viatge, li agraiem i així li demostraren tots els concurrents a la sessió, la seva atenció per a tots nosaltres.
- 15 octubre: Iniciació del VIIIè. CURS D'EXCURSIONISME, a les vuit, en el nostre saló d'actes, presentació a càrrec del president de la nostra entitat, Sr. n'Elies Soriguera, dels cursetistes i monitors i breu exposició de les finalitats que el curs pretén aconseguir i resum d'activitats a realitzar.
- 15 octubre: Al saló d'actes de la Caixa d'Estalvis, projecció de la pel·lícula EXPEDICIÓ ESPANYOLA A L'ANNAPURNA, realitzada i presentada pel Sr. n'Antoni Villena, membre de l'expedició. Aquest acte fou programat amb el patrocini de la Caixa d'Estalvis de la nostra ciutat.
- 17 octubre: El nostre consoci Sr. en Josep Llenas i Pujol, ens va presentar el diumenge a dos quarts de set de la tarda, una sessió de diapositives fotogràfiques, titulada: EL

CURS DE L'ANY A MUNTANYA. Primavera a Mallorca; estiu a l'Alta Noguera Pallaresa i Port de Comte; tardor al Montseny i boscos de Boavi i hivern a les valls de Llessui i del Berguedà.

L'autor de les fotografies, ben conegut en aquesta casa, per la seva fructífera trajectòria excursionista i social, ens admirà una vegada més amb aquesta poètica mostra paisatgística. La riquesa de color de tots els temes tan mestriolament captats per l'amic Llenas, van merèixer l'atenció dels assistents, que van felicitar ben efusivament al nostre consoci.

—22 octubre: Acte del repartiment de premis del XLI Saló de fotografia i celebració del XIV Concurs Social de diapositives. Els resultats del Saló de fotografia i del Concurs de diapositives, figuren en l'apartat de la Secció de fotografia.

—29 octubre: El Sr. Ferran Roda, professor a la Nova Universitat Autònoma de Barcelona, dissertà sobre EL DELTA DE L'EBRE, del que n'és profund coneixedor. Ens explicà les seves característiques, la seva formació, explotació i estat actual. Els extraordinaris secrets i tresors que el Delta amaga, ens foren descoberts per un conjunt molt ample i variat de magnífiques transparències que, a més de «transportar-nos» al Delta, ens mostraren la bellesa d'espècies zoològiques, especialment aus, i vegetals que cal preservar i protegir, perquè el Delta, com tots els parcs naturals, està amenaçat per l'especulació i necessita una urgent i eficaç protecció oficial. Aquesta fou, junt amb la sensació d'haver passat una agradable vetllada, la conclusió que els membres assistents s'emportaren.

—12 novembre: Dintre de les conferències que la S.C.N. organitzà per tractar la problemàtica dels parcs naturals a Catalunya, dissertà a la nostra sala el Sr. Lluís Campàs, professor del Departament d'Ecologia de la Universitat de Barcelona, sobre EL PARC NACIONAL DE SANT MAURICI-AIGÜES TORTES. Ell, com a profund coneixedor del Parc, per anar-hi a treballar sovint, ens presentà totes les seves riqueses i la seva bellesa, altrament ben coneguda pels excursionistes. Passà revista a les plantes i animals que hi viuen i ens parlà a continuació de la problemàtica i futur del Parc, degut a la nova delimitació que se li vol donar. Quedà molt clar que, si bé és molt interessant l'ampliació que es pretén fer, no és explicable per cap raó l'expoliació programada de l'obaga de Sant Nicolau. L'exposició, molt aplaudida pel nombrós públic que emplenava totalment la sala, fou molt ben il·lustrada amb un ampli conjunt de ben aconseguïdes transparències.

—24 novembre: Projecció de diapositives a càrrec del conegut alpinista Sr. Pierre Birling, del Club Alpí Francès, de Mulhouse. Novament el Sr. i bon amic Birling ens delità amb un escollit recull de fotografies acompanyades d'uns comentaris molt profunds, amaratats de belles recordances i vivències muntanyenques. La nombrosa assistència va seguir amb veritable interès la vetllada.

—28 novembre: EGIPTO, a càrrec del consoci Sr. en Mateu Fulsalba i Bosc. El diumenge

a la tarda es projectà en el nostre saló d'actes una escollida sessió fotogràfica de diapositives, amb comentaris sobre l'art, el país i el paisatge de les valls del Nil, des d'Assuà a el Caire. Amb paraula fàcil, el nostre bibliotecari ens mostrà les seves vivències fotogràfiques i poètiques d'Egipte. Felicitem cordialment al nostre amic per la seva inspirada conferència i per donar-nos a conèixer tants i bells detalls del país dels faraons.

- 29 novembre: VIATGE A L'EDAT DE PEDRA-PAPUA-NOVA GUINEA. Presentació en el Cinema Catalunya pel nostre consoci Dr. Josep M.ª Arias i Ventalló de la conferència sobre el seu viatge a l'illa de Nova Guinea i a l'arxipèlag de les Noves Hèbrides. L'estimat amic Arias, va presentar-nos de la seva manera tan característica, els detalls del seu llunyà viatge i els recorreguts efectuats per ell per conèixer els «Muds meu» (homes de fang) de la vall del riu Ansaro, les tribus Tufi, Inawaia i Marawakas, emplumats de cap a peus i les miserables agrupacions humanes de les voreres del riu Sepik, que en conjunt formen un món al·lucinant, tal com devia ser en els últims dies de la Creació; tots ells de l'illa de Nova Guinea.

Després a l'arxipèlag de les Noves Hèbrides, veurem amb companyia de l'Arias, un dels paradisos del Sud del Pacífic, amb la seva insolent bellesa tropical. Illes de cent aspectes, platges com les de l'illa de Manikolo, d'una transparència d'aigües úniques al món. Illes amb una activitat volcànica permanent, com és el cas de l'illa de Tanna, amb la contemplació nocturna de les erupcions del volcà Yassur. Finalment les llegendàries tribus dels Bing-Nambas, que viuen a l'interior de les selves de les illes i que fins a la darrera conflagració mundial, la seva reputació d'antropòfegs era tal, que pocs estrangers s'arriscaven pels camins de penetració cap a les seves muntanyes. Les nombroses diapositives fotogràfiques presentades, totes magnífiques, arrodoniren la sessió. La gran gentada que omplenava totalment el local, brindà al Dr. Arias, vives mostres de la seva complaença.

- 10 desembre: Secció de cinema a càrrec del Sr. n'Eduard Segarra. Ens presentà els seus recents films, entre els quals, hi ha el que va efectuar en el transcurs de la seva estada en el nostre campament d'Alta Muntanya d'enguany als Pics d'Europa. La vetllada es complementà amb altres pel·lícules realitzades pel cineasta local Sr. Jordi Tomàs.
- 15 desembre: AFGANISTAN-1975. Conferència a càrrec de la Srta. Montserrat Ubach i Tarrés, de les seves darreres exploracions i campanyes espeleològiques, ajudada per mitjà de diapositives i un encertat muntatge audio-visual. En finalitzar aquesta conferència, es va cloure el XV curset d'Iniciació a l'Espeleologia, organitzat per la S.I.S.
- 24 desembre: Celebració de la Missa del Gall a la Mola de Sant Llorenç del Munt. Amb assistència de nombrosos consocis i molt jovent i també del veïnatge que habita a les properes urbanitzacions, que acudí a La Mola. La cerimònia religiosa va ser molt emotiva. Finalment es serviren les tradicionals restolines, enmig d'un ambient de franca companyonia i alegria.
- 26 desembre: Festivitat de Sant Esteve. De nou la programació Nadalena de cançons i poesia.

El Cor de Càmera de la Massa Coral de Terrassa, que dirigeixen la Srta. Beneta Tru-

llàs i el Sub-director Sr. en Romà Àlia, que ens havien deixat tan bon record en la seva actuació anterior, ens oferiren enguany un bell ramell de cançons i les clàssiques nades. La seva intervenció fou molt encertada i meresqué la felicitació dels nombrosos assistents a l'acte.

A la mitja part, el nostre consoci Sr. en Francesc Palet i Setó, llegí un recull de poemes de Manuel Bertran i Oriola, traspasat l'últim mes de setembre que serví de petit homenatge al poeta i amic desaparegut. Seguiren poemes de Mossèn Climent Forner, Joan M.ª Guasch i del propi lector.

ALTRES NOTÍCIES:

L'església de «Can Roure», restaurada: L'antiga parròquia de Sant Joan de Matadepera, va obrir novament les seves portes el propassat agost, per als feligresos del terme.

Per iniciativa del rector de la parròquia de Matadepera, mossèn Manuel Ametller —ben apreciat en aquesta casa— i amb l'ajuda de diversos veïns interessats, es va procedir a la restauració de la capella. El dia 8 d'agost, va poder oficiar-s'hi la Santa Missa.

Cal destacar l'entusiasta ajuda de diverses persones, que de manera altruista van dedicar moltes hores de treball personal a tan meritòria obra i també els donatius de l'Ajuntament de la vila.

Ens plau que s'hagi pogut salvar de l'abandó la capella, que amb el seu esvelt campanar embelleix encara més el paisatge dels peus de Sant Llorenç, entre la serra de les Pedritxes, Can Roure i la Mateta, que tant els pintors com els fotògrafs recullen en les seves teles i clixés, des de sempre. La nostra enhorabona ben cordial.

XL Marxa de Regularitat de Catalunya

El passat dia 23 de maig es celebrà la XL Marxa de Regularitat de Catalunya, organitzada en aquesta ocasió pel Centre Excursionista d'Olot. L'itinerari amb sortida i arribada al mateix Olot, transcorria per les carenes i antics volcans que l'envolten.

Van representar a la nostra entitat 12 equips, que obtingueren en la classificació per clubs el sisè lloc, entre un total de 36. En la classificació per parelles, entre un total de 318, s'obtingueren els següents llocs:

- 6 A. Garriga - M. Masip
- 47 A. Vicente - P. Fontaneda
- 71 J. Alcaraz - J. Llobet
- 81 J. Prunés - J. Fulladosa
- 86 R. Font - F. Font
- 110 M. Fusalba - A. Fitó
- 123 E. Prat - M. Pons
- 165 A. Ventura - A. Ventura
- 170 M. Campos - A. Carbonell
- 176 D. Loscos - A. Vila
- 226 E. Dalmases - M. Dalmases
- 264 J. Morera - M. Domínguez

biblioteca

OBRA INGRESSADA PER DONATIU:

«26 plafons de Ceràmica Catalana». Estudi crític comparatiu dels plafons de ceràmica de la vella Casa de Convalescència de Barcelona i els plafons del Claustre de l'Hospital de Sant Llätzer de Terrassa, per Salvador Alavedra i Invers. Joan Morral, Terrassa 1976.

Comentari:

El Sr. Salvador Alavedra ens ha fet l'obsequi del seu llibre «26 plafons de Ceràmica Catalana» per a la nostra biblioteca i que molt li agraim.

Un nou treball d'investigació de temes històrics locals, que el sensible home de lletres i pulcre dibuixant terrassenc, en Salvador Alavedra, ha fet amb l'ajuda de les seves filles, Anna i M.ª Victòria.

Vint-i-sis són els plafons de més de cent rajoles polícromes cadascun, del Convent que fou de pares «Recolets de Terrassa» i que detallen escenes de la vida de Sant Francesc d'Assís, obra del segle XVII, d'autor anònim i que decoren l'antic claustre de l'Hospital de Terrassa.

Es sap documentalment que les rajoles foren fetes l'any 1673 i pagades pel senyor del Castell de Terrassa, en Pere de Fizes.

En Salvador Alavedra, estableix un paral·lel entre els nostres plafons i els deu plafons dits de la «Porteria» que foren executats pel mestre Llorenç Passoles, per encàrrec de la Casa de Convalescència de Barcelona (actualment Biblioteca de Catalunya).

Tant les composicions de la Casa de Convalescència de Barcelona i de l'Hospital de Terrassa, es consideren exemplars únics.

Cal doncs, tenir present aquestes dades i valorar ben positivament, dins de la riquesa artística i monumental de la ciutat, aquestes rajoles del Claustre de l'Hospital.

Cordial felicitació al bon amic Sr. en Salvador Alavedra, per la seva obra acuradíssima, que també porta les reproduccions fotogràfiques en color de tots els plafons.

secció de fotografia

— XLI Saló de Fotografia, XXI de Muntanya: XII Edició Nacional:

El Jurat qualificador de les obres presentades al nostre Saló de fotografia, que es va celebrar del 3 a l'11 de juliol, en escaure's la Festa Major de la ciutat i que estava for-

mat pels Srs. Jeroni Font i Casals, de Terrassa; Virgili Vera i Junyent, de Terrassa; Santiago Soley i Eltoro, de Sabadell; Miquel Torrecilla i Capellas, de Castellar del Vallès; Joan Altisen i Palau, de Terrassa i Antoni Bros i Busquet, que actuava com a Secretari, van emetre el següent veredicte:

Classificació general:

- 1 TALON, del Sr. Marian López i Gallego, de Barcelona.
- 2 RETRATO A, del Sr. Francesc Martorell i Macen, de Terrassa.
- 3 EXPRESION, del Sr. Joan Mestres i Martí, de Sabadell.
- 4 CUANDO LAS HOJAS HAN CAIDO, del Sr. Joan Rebol·lar, de Martorelles.
- 5 EVA Y LA MANZANA, del Sr. Joan Mestres i Martí, de Sabadell.
- 6 EXTRAÑO PAISAJE, del Sr. Domènec López i Alió, de Barcelona.
- 7 RETRATO B, del Sr. Francesc Martorell i Macen, de Barcelona.

Classificació de muntanya:

- 1 TAIQUE, del Sr. Marian López i Gallego, de Barcelona.
- 2 MONCH, del Sr. Pere Ribó i Bonet, de Terrassa.

—XIV Concurs de Diapositives en color sobre temes de vacances:

— 22 octubre: El jurat format per diversos membres de la Secció de Fotografia del Casino del Comerç, va concedir els premis als següents concursants:

- 1 Medalla de plata del C.E.T. al Sr. Francesc Soler i Llamas.
 - 2 Medalla de bronze del C.E.T. al Sr. J. Antoni Martínez i Magaña.
- Premi especial d'escalada, medalla de plata de la S.A.M. al Sr. Antoni Hilla i Alós.
Foren presentades al concurs un total de 36 colleccions de diapositives.

secció d'alta muntanya

II CURSET D'INICIACIÓ A L'ALTA MUNTANYA

Durant els mesos de novembre i desembre, la SAM va organitzar el II CURSET D'INICIACIÓ A L'ALTA MUNTANYA, amb un total de 5 actes i 5 sortides. Es visitaren llocs com el Moixeró, Ull de Ter, Pedraforca i Núria. L'última sortida es feu als Òbits, on es realitzaren diferents pràctiques de rappels i es donaren nocions bàsiques d'escalada.

Cal remarcar el bon temps que va acompanyar a tot el llarg del curset, i també la neu, que des del primer dia va fer ja la seva aparició.

El nombre total de cursetistes fou de 8, (4 nois i 4 noies) que no faltaren en cap moment, el que valgué l'aprovat d'aquest curset.

XXVI CURSET D'ESCALADA EN ROCA

Durant els mesos de setembre i octubre, la secció va organitzar el XXVI CURSET D'ESCALADA EN ROCA, amb la participació de 29 cursetistes, dels quals 6 eren noies. L'assistència fou total tant per part dels cursetistes com dels monitors.

Aquest curset es va realitzar amb unes noves idees, i creiem que hem obtingut un bon resultat, doncs el nivell del curset, tant tècnic com teòricament, ha estat força elevat. La idea ha estat de fer tota una sèrie de grups reduïts de cursetistes i d'aquesta manera poder atendre'ls millor, corregint les seves equivocacions i millorant les explicacions pràctiques sobre el terreny. Per grups només ho han estat les classes pràctiques, les teòriques han estat en un sol grup.

Es van fer sortides als següents massissos: Sant Llorenç, Montserrat i Pedraforca, amb un total de 5 sortides pràctiques i 5 xerrades teòriques, fetes pels mateixos monitors de la secció, donant a conèixer totes les tècniques i materials moderns, dintre d'aquestes classes teòriques i pràctiques. Sobre tot hem mirat d'inculcar als cursetistes de paraula i de fets, un esperit muntanyenc i d'amor a la natura, fent-los veure que és molt millor d'emportar-se les deixelles que escampar-les per la muntanya. Creiem que ho hem aconseguit.

La secció i el cos de monitors del XXVI Curset d'Escalada en Roca, agraeixen l'atenció i col·laboració per part de tots els cursetistes.

secció d'investigacions subterrànies

EL XV CURSET D'INICIACIÓ A L'ESPELEOLOGIA

El 27 d'octubre començà el Curset amb una presentació, introducció i història de l'espeleologia a càrrec del president de la S.I.S. en Josep Ortega i Moreno. El Curset constà de classes teòriques, sortides pràctiques i conferències. Miquel Noguera i Batlle ens oferí la classe de Tècnica de l'Exploració Subterrània; seguiren, les classes de Bioespeleologia i de Geologia Càrstica a càrrec d'en Manuel Vives i Noguera i d'en Jaume Fustagueras i Farré, respectivament. Finalment, la classe de Topografia Espeleològica la féu en Joan Rosaura i Raich.

Les sortides pràctiques que es realitzaren foren les següents: Cova del Toll, a Moià; pràctiques exteriors al «Quarto de la Reixa» i a Les Foradades, a l'Obac; Avenc de l'Arcada Petita i de l'Emili Sabaté, a Garraf; Avenc de la Carbonera, del Club i de l'Espluga, a St. Llorenç; i Avenc Pompeu Fabra, Abat Escarré i Esquirols, a l'Ordal.

A més de les classes teòriques i sortides pràctiques, tingueren lloc actes i conferències que completaven el programa del Curset. Aquests actes foren: diverses sessions de

diapositives sobre campanyes realitzades per la S.I.S. a les províncies espanyoles; conferència sobre el Massís de Cotiella a càrrec de Pau Pérez y de Pedro, qui, además, féu una explicació sobre els problemes de contaminació que planteja l'abocador d'escombraries de Garraf; projecció de la pel·lícula «CAVORCA 470», realitzada per l'Agrupació Científico. Excursionista de Mataró; i Sessió de pel·lícules espeleològiques realitzades per Ramon Pineda i Ribera, de la nostra Secció.

El dia 15 de desembre es realitzà l'acte de clausura del Curset amb la presentació de la conferència sobre la Campanya «AFGANISTA 75» a càrrec de la Srta. Montserrat Ubach i Tarrés. A continuació els presidents del Centre i de la S.I.S. feren el lliurament de diplomes i resums de les conferències als cursetistes que realitzaren amb aprofitament el Curset.

Els dies 18 i 19 es féu la sortida d'acomiadament de Curset a la Coma d'en Vila i es col·locà un pessebre a la Galeria «Sardy» de l'Avenc del Llest.

Dades del XV Curset d'Iniciació a l'Espeleologia

Cursetistes inscrits	10	Avencs	8
Nois	10	Classes teòriques	4
Monitors	10	Actes i conferències	11
Sortides	7	Assistència dels cursetistes a les classes teòriques	92%
Cavitats explorades	9	Assistència dels cursetistes a les sortides	95%
Coves	1	Cursetistes:	Daniel Trias i Fàbregas
Realitzaren el Curset:			Víctor Flaquer i Camp
Monitors:	Jenar Indurain i Rubí		Manuel Canyameres i Sanahuja
	Salvador Vives i Jorba		Joan Farrés i Abad
	Manuel Vives i Noguera		Xavier Badiella i Noguera
	Josep Ortega i Moreno		Xavier Mayans i Bueno
	Miquel Noguera i Batlle		Francesc Segura i Solà
	Paulina Ballbè i Carles		Albert Buil i Lleonart
	Jordi Centelles i Jover		Juli Monfort i Vázquez
	Jaume Centelles i Jover		Joaquim Caballé i Salas
	Eduard Badiella i Noguera		
	Joan Rosaura i Raich		

excursions realitzades

Octubre i novembre: Himalaia (Nepal).

Excursió - Travessia, de 23 dies consecutius a peu, en llargues etapes, de l'Himalaia Central, des de Pokhara, per Tatopani, Lanjung, Tukucha, al famós Santuari hindú-budista de Muktinath (4.050 m.). Per les valls i gorjes de la Modi Khola; la Kali Gandaki, i el Santuari de l'Anapurna.

—Des de Tukucha, en el **Mustang**, (que les autoritats nepaleses han obert aquesta tardor, després de quinze anys de prohibició, a causa dels atacs dels guerrillers Khambas), ascensió al Camp base del Daulagiri, situat al Dambush Pass (5.200 m.), que fou la cota

màxima de l'intent de l'Expedició Herzog, l'any 1950, al Daulagiri, abans de la seva victòria a l'Anapurna.

Pels nostres consocis Jaume Fabrés i Amorós i Rosa Vilanova de Fabrés, amb un grup del Club Alpí Francès, Secció Chamonix.

SORTIDES A MUNTANYA PER MEMBRES DE LA S. A. M.

Juny:

MONTSERRAT

13: La Salamandra - Via Sánchez-Berenguel, per M. A. Alcalde i F. Parera.

27: Paret de Diables - Via Sánchez, per Ll. Roca i J. Anglés.

PIRINEU

5-6-7: Mont Perdut, Cara Nord - Ascensió per la cascada de sèracs, per J. Feiner, J. Marzal i F. Abad.

—Cresta Creguenya, Punta Astorg i travessa de les Maladetes, per A. Hilla, J. Anglés, J. Agulló i A. Bros.

—Posets, ascensió pel couloir Jean Arland, per J. Capdevila, F. Soler, J. Turull i amics del CAF.

20: Pic de Cambres d'Ase, ascensió pel couloir de la Varmiselle, per A. Hilla, Ll. Roca, M. Tomàs, A. Bros i J. Anglés.

25: Mont Perdut, cara nord, ascensió per la cascada de sèracs, per F. Soler i F. Capdevila.

24 al 29: Travessa Pica d'Estats-Andorra, per J. Grau i J. Sales.

26-27: Forqueta i Posets, per J. Martínez, Ll. Cazorla, A. Martínez i F. Zamora.

26 al 29: Vignamale, Pique Longue, via clàssica (cara nord), per A. Casanovas y A. Bros.

Pic Margalida, ascensió per la cresta de Salenques, per J. Cuevas, F. Parera, F. Antolí i X. Cara (UEC).

—Vignamale, ascensió pel couloir de Gaube, per A. Martí, F. Abad i J. Turull.

PEDRAFORCA

20: Cabirols (P. Superior), via Cavis-Genís, per J. Gaïotre, F. Parera i amics de Barcelona.

27: Pollegó inferior, via Font, per J. Fusté, R. Fusté i J. Galofre.

Juliol:

PIRINEU

3-4-5: Pica d'Estats i Montcalm, per N. Castanyé, M. Cajide, E. Segura, G. Verderi, L. Morera, M. Tomàs, A. Moncal, F. Alsina, P. Martí i J. Rosaura.

PEDRAFORCA

3-4-5: Pollegó Superior-Via Anglada-Robbins, per J. Martínez i F. Parera.

CADI

5: Roca del Ordiguer, via Anglada-Illa, per A. Bros, J. Anglés i A. Hilla.

MONTSERRAT

18: L'Elefant, via GEDE, per F. Parera i F. Abad.

MALLORCA

23: Ascensió al Puig de l'Ofre, per Presentació Soriano i Jordi Mangot.

26: Ascensió al Mont Farruc, per Presentació Soriano i Jordi Mangot.

Agost:

ANDORRA

15: Pic de l'Esquella-Ascensió per l'esperó est, per A. Martínez (CMT) i F. Parera.

MONTSERRAT

22: Paret de Diables, via Sánchez, per A. Martínez, J. Martínez i F. Parera.

—La Bessona inferior, via Cerdà, per J. Martínez i F. Parera.

—La Tisoreta, per P. Boixassas i J. Galofre.

COSTA BRAVA

29: Cavall Bernat de les Illes Medes (Estartit per la paret NE, per J. Galofre, J. Agulló, F. Isern, J. Cuevas, J. Feiner i J. Anglés.

V A C A N C E S

PIRINEU

Pic de Ribuls, per l'esperó nord (Andorra), per F. Abad i F. Parera.

Pic de Nouviellé, per la paret sud, per F. Abad i F. Parera.

Gran i Petit Astazu, per l'aresta N, per F. Abad i F. Parera.

L'Esquella, per la paret nord (Andorra), per A. Bros, M. Tomàs, A. Hilla, J. Moix i J. Anglés.

5 juliol: Pic de Port Vell i Comapedrosa (Andorra), per P. M. Carnerero, R. Salinas i amics de la UEC.

18 juliol: Cilindre i Mont Perdut.

21 juliol: Soum de Ramond.

25 juliol: El Casc, Torre de Marboré, Pics de la Cascada i Marboré.

27 juliol: Tallón i Gabieto.

2 agost: Petit Vignamale, Epaule, P. Chausenque, Pique Longue, fins Montserrat.

3 agost: Pique Longue, per el glacier d'Ossoue, per A. Salmerón, J. Sales, J. López i F. Zamora.

5 agost: Ascensió a la Pica d'Estats, per Presentació Soriano i Jordi Mangot.

ALPS

Chamonix

Agulla de Bionassay-cara nord.

Mont Blanc - via normal.

Dom de Gouter - via normal.

Aresta dels Papillons.

Agulla de Midi - via Rebuffat.

Aresta Irreal, per A. Bros, M. Tomàs, A. Hilla i J. Anglés.

Mont Blanc de Tacul, per J. Turull i M. Turull.

Les Rouges, Agulla del Velvedere, per J. Turull, J. Castellet, J. Turull i M. Turull.

Courmayeur

Piràmide de Tacul-Esperó est.

Arestes de Rochefort.

Agulle de Rochefort, via normal.

Mont Mallet, via normal.

Dent del Gegant, via normal, per A. Bros, M. Tomás, A. Hilla i J. Anglés.

Zermatt

3 agost: Mont Cerví, via Aresta Hörnlo.

5 agost: Travessa des de Hörnlo (SAC) fins a Betempshutte.

6 agost: Mont Rosa, Punta Zumstein, per Ll. Cazorla i J. Martínez.

Chamonix

29 juliol: Mont Blanc, per als Grands Moullets des de Bossons.

12 agost: Mont Blanc, des de Les Hauches, per Ll. Cazorla i J. Martínez.

Austria (Alps de Coríntia)

—Hohenwart.

—Adlersruhe.

—Klein-Glockner.

—Grossglockner, per J. Cuevas i J. Novials.

Setembre:

Sant Llorenç

18: Punta Terrassa, per J. M. Martínez, M. A. Alcalde, J. Turull i F. Abad.

Montserrat

25: Paret d'Agulles, la Bandereta, via Cerdà-Riera, per J. Marzal i F. Abad.

Octubre:

Vall de Núria

9 al 12: Agulla Blanca de Carança, via Pirenaica, per F. Soler, F. Jurado, J. Sales i F. Cabeza.

Terradets

- 10: Paret de Terradets, via CADE, per J. Feiner, J. Anglés, F. Abad i J. Marzal.
 31: Roca Regina, via Galí-Molero, per J. Martínez i F. Parera.

Pirineu

- 9: Carlit, per A. Moncal, G. Moncal, M. Trullàs, M. Casanovas, A. Casanovas, R. Codinas, M. Codinas, A. Codinas i A. Autonell.

Novembre:**Montserrat**

- 7: Paret d'Agulles: La Bandereta, via Cerdà-Riera, per F. Isern i J. Feiner.
 La Prenyada, via Cerdà-Pokorski, per P. Bassas i F. Parera.
 21: Magdalena Superior, via Mingo-Arenas, per A. Bros, J. Puig i J. Badiella.
 28: L'Elefant, via Cerdà-Pokorski, per F. Isens, J. Riera, A. Hilla i J. Anglés.
 27: Paret del Moro, via Casas-Xani, per A. Domínguez, P. Bassas i F. Parera.

Sant Llorenç

- 7: Punta Terrassa, per A. Moncal i J. Ferrer.

SORTIDES D'ESPELEOLOGIA, REALITZADES PER MEMBRES DE LA S.I.S.**Juny:**

- 3: Av. Petit i Forats del Terratrèmol (Castellvell), per X. Badiella.
 6: Cova d'Annes (La Cerdanya), per C. Cantón, M. Milià, A. Casamada, X. Badiella, A. Clariana i J. Rosaura.
 6: Prospeccions espeleològiques a La Llacuna, Av. Viumala i Cova de les Rondes, per J. Indurain i E. Badiella.
 6: Av. de l'Esplugu (Obac), per J. Ribas.
 6: Av. del Figuerot (St. Llorenç del Munt), per P. M. Carnerero i R. Salinas.
 Del 5 al 7: Pràctiques de socorrisme del G.S.M. a l'Avenc dels Pouetons (Montserrat). De la S.I.S. hi assistí en Manuel Vives.
 12: Sortida topogràfica a la Cova de Santa Agnès, Av. de la Codoleda i Av. de la Canal de l'Esquirol (St. Llorenç del Munt), per J. Indurain i E. Badiella.
 14: Sortida topogràfica a l'Av. de Can Pobla (St. Llorenç del Munt), per A. Clariana i J. Rosaura.
 20: Av. dels Esquirols, via Montesinos (Ordal), per A. Casamada, J. Ortega, M. Milià, J. Farrés i J. Badiella.
 20: Av. de la Miluquera Gran (Marsà, Tarragona), per J. Rosaura, A. Clariana, C. Cantón i S. Vives.
 20: Av. d'Ancosa i Av. Viumala (La Llacuna), per J. Indurain i E. Badiella.
 22: Cova i Avenc de la Vinya d'en Tomàs, Av. Petit, Forats del Terratrèmol (Castellvell), per C. Cantón i E. Badiella.
 24: Av. de l'Endaló, Cova i Avenc de la Barbotera (Obac), per M. Noguera, A. Casa-

mada, C. Cantón, S. Vives, J. Rosaura, M. Milià, J. M.ª Zamora, J. Centelles, J. Indurain i E. Badiella.

- 25: Prospeccions espeleològiques a La Llacuna. Av. Viùmala, Coves de Mas Vilà, Coves de Valldeserves, Cova del Pare, Cova Fosca i Coves del Paradís Gran (La Llacuna) per J. Indurain i E. Badiella.
- 25: Cova de les Gaites (St. Llorenç del Munt), per J. Badiella, J. Cabeza i F. Cabeza.
- 27: Av. de les Pedres i Coves d'en Carné (St. Llorenç del Munt), per M. Noguera, A. Casamada, M. Milià i J. Centelles.
- 27: Av. de la Geltrú i Av. de l'Emili Sabaté (Garraf), per J. Badiella, J. Farrés i F. Cabeza.
- 27: Av. de la Barbotera (Obac), per C. Cantón i S. Vives.
- 28: Sima del Rebeco (Villanúa, Osca), per J. Ortega i J. Rosaura.
- 29: Av. del Club i Av. Terrós (St. Llorenç del Munt), per J. Indurain i E. Badiella.

Juliol:

- 11: Av. de l'Esplugu (Obac), per M. Noguera, A. Casamada, J. Indurain, J. Centelles i T. De la Torre.
- 11: Av. de la Canal de Mura (Obac), per M. Clariana i J. Germain.
- 18: Av. de la Canal de la Ravella (St. Llorenç del Munt), per J. Puig, J. Caballé i J. Indurain.
- 18: Av. dels Rosseguers (Obac), per R. Jover, Jaume Centelles i Jordi Centelles.
- Del 18 al 30: Gruta de Moinhos Velhos, Algare da Gralla, Gruta de Alvados (Mira de Aire, PORTUGAL), Cueva Maravillas (Aracena, Huelva), Cueva de Nerja (Nerja, Màlaga), Sistema Covadura (Sorbas, Almeria), Goba Txika (Alava), per C. Cantón, S. Vives, A. Clariana i J. Rosaura.
- Del 25 al 9 d'agost: J.C.1, J.C.2, C.B.1, Av. del Fum. Av. de la Porta i altres (Pics d'Europa), per M. Noguera, M. Vives, A. Casamada, M. Milià, J. Ortega, E. Badiella, J. Badiella, J. Indurain i J. Caballé.

Agost:

- Del 8 al 15: Localització des de la C.31 a la C.41 i exploració de la C.27 (Cotiella, Osca), per J. Ortega i companys del G.E.C.A.
- 7 i 8: Cova de la Moneda i Cova de Montral (Tarragona), per R. Fuentes, J. Cañellas i amic.
- Del 9 al 22: Cova de la Rabosa, Av. Julià i prospeccions a la Moleta Mut (Tarragona), per Jaume Centelles P., Jaume Centelles J. i Jordi Centelles.
- Del 13 al 18: Cova de Coll Verdaguer i Av. Atzimuts (Ordal), per J. Ribas.
- 9: Cova de les Rondes i Coves de Mas Vilà (La Llacuna), per A. Puig, J. Fustagueras i J. Indurain.

- 15: C. Simanya, C. Simanya Petita i Simanya Nova (St. Llorenç del Munt), per P. M. Carnerero
- 16: Av. de l'Espluga (Obac), per M. Noguera.
- 16: Av. de la Pinassa (Obac), per A. Casamada, J. Caballé i amic.
- 16: Av. d'Ancosa i Av. Viumala (La Llacuna), per J. Fustagueras i J. Indurain.
- 22: Coves Simanya Gran i Petita (St. Llorenç del Munt), per J. M. Márquez i M.^a del Mar Castillo.
- 22: Av. del Club (St. Llorenç del Munt), per A. Casamada, E. Badiella, J. Farrés, T. De la Torre, F. Segura, J. Puig, J. Caballé i D. Trias.
- 22: Cova de les Rondes i Coves de Mas Vilà (La Llacuna), per J. Fustagueras i J. Indurain.
- 23: Av. de la Sivinota (Garraf), per J. Ortega i M. Noguera (II Curs de Perfeccionament de Tècnica, de l'E.C.E.).
- 29: Les Foradades (Obac), per J. Rosaura.

Setembre:

- 4 i 5: Solencio de Bastaras (Osca), per M. Noguera, M. Vives, A. Hilla i M. Ariza.
- 4 i 5: Cova de les Rondes i Av. d'Ancosa (La Llacuna), per J. Fustagueras i J. Indurain.
- 5: Av. de l'Esquerrà, via Lamarca-Torras (Garraf), per J. Badiella, J. Ribas, J. Centelles, J. Caballé, E. Badiella, T. De la Torre, A. Casamada i J. Ortega.
- 5: Cova de Mura (Obac), per J. Rosaura, A. Clariana, C. Cantón, S. Vives i X. Badiella.
- 5: Av. del Daví, Av. del Club i Av. del Figuerot (St. Llorenç del Munt), per R. Badia i F. Ponsa.
- 5: Av. del Figuerot (St. Llorenç del Munt), per M.ª Mar Castillo, J. Oriol i J. M.ª Màrquez.
- 12: Av. del Picarol (Obac), per J. Aparicio, J. Cañellas i amics.
- 18: Av. de la Codoleda (St. Llorenç del Munt), per J. Indurain i J. Caballé.
- 19: Av. de la Sivinota (Garraf), per M. Noguera i J. Ortega.
- 19: Av. d'en Sendo (Obac), per C. Cantón, S. Vives i M. Noguera.
- 19: Av. de la Carbonera (St. Llorenç del Munt), per J. Farrés, A. Casamada i E. Badiella.
- 25: Av. de la Carbonera i Av. de l'Illa (St. Llorenç del Munt), per J. Indurain i E. Badiella.
- 26: Av. del Daví (St. Llorenç del Munt), per M. Vives, R. Aymerich, E. Badiella i amics.
- 26: Av. de la Coma d'en Vila (Obac), per J. Rosaura, J. Farrés, C. Cantón, S. Vives, A. Clariana, F. Segura, M. Canyameras, V. Flaquer, C. Rosaura i M. Català.
- 26: Av. de Sant Ou (Montgrony), per J. Ortega, A. Casamada, J. Centelles i M. Noguera.

Octubre:

- 2: Av. de la Barbotera (Obac), per S. Vives.
- 3: Cova de les Rondes (La Llacuna), per V. Flaquer, J. Puig, J. Farrés, J. Centelles i E. Badiella.
- 3: Les Foradades (Obac), per J. Ortega, M. Noguera, J. Rosaura, A. Casamada, C. Cantón, S. Vives amb S. Alsina.
- 10: Av. de la Sivinota (Garraf), per C. Cantón, A. Casamada, J. Badiella, J. Indurain i E. Badiella.
- 10: Av. del Llest, Av. de la Pinassa i Av. del Castellsapera (Obac), per T. De la Torre, J. Gil, L. Gil i amics.
- 10: Av. del Llest (Obac), per J. Farrés, V. Flaquer, M. Canyameras i F. Segura.
- 10: Coves Simanya Gran, Petita i Nova, C. del Triangle i C. del Bisbe (St. Llorenç del Munt), per J. Monfort i X. Badiella.
- 11 i 12: Prospeccions espeleològiques a Ortoneda i Pobla de Segur (Lleida), per M. Noguera i M. Vives.
- 12: Av. de St. Jaume de la Mata (Obac), per J. Indurain, J. Farrés, V. Flaquer, J. Caballé, J. Ortega, F. Segura i X. Badiella.
- Del 8 al 12: Assistència al IV Congrés Nacional d'Espeleologia (Marbella). Durant l'estància, es visità la Cova de la Pileta i Cueva del Tesoro. Assistiren al Congrés: P. Ballbè, J. Rosaura, A. Clariana, J. Centelles i S. Vives.
- 17: Av. dels Pouetons (Montserrat), per M. Noguera, J. Ortega, S. Vives i J. Rosaura. (III Curs de Perfeccionament tècnic E.C.E.).
- 17: Av. de la Falconera (Obac), per J. Monfort i E. Badiella.
- 17: Cova dels Toixons (St. Llorenç del Munt), per V. Flaquer, X. Badiella, M. Comellas, C. Rosaura, F. Segura i J. Gil.
- 24: Av. del Tortosí (Obac), per V. Flaquer i X. Badiella.
- 24: Av. de la Pinassa i Av. del Castellsapera (Obac), per M. Vives i M. Noguera.
- 24: Av. de l'Espluga (Obac), per T. De la Torre, J. Ortega i E. Badiella.
- 24: Cueva del Cerro del Aguila (Avila), per C. Cantón, C. Ballbè, E. Vives, A. Serra i S. Vives.
- 24: Av. del Solanet (Lleida), per O. Escolá (ERE), J. Rosaura, A. Clariana i J. Centelles.
- 30: Av. de la Falconera (Obac), per R. Fuentes i amics.
- 31: Av. dels Pouetons (Montserrat), per J. Caballé, J. Centelles, J. Indurain i E. Badiella.

31 i 1 de novembre: Solencio de Bastaras (Osca), per M. Noguera i S. Vives, com a monitors del III Curs de Perfeccionament tècnic de l'E.C.E.

31 i 1 de novembre: Coventosa (Santander), per J. Ortega (III Curs de Tècnica ECE).

Novembre:

- 1: Av. del Castellsapera (Obac), per F. Segura, V. Flaquer, D. Trias, A. Casamada, J. Badiella, J. Centelles, J. Indurain, E. Badiella i J. Sorolla.
- 6: Av. de l'Espluga (Obac), per J. Gil i T. De la Torre.
- 7: Sortida del XV Curs d'Espeleologia a la Cova del Toll (Moià).
- 14: Av. del Picarol (Obac), per A. Casamada i J. Badiella.
- 14: Pràctiques de Socorrisme a Les Foradades (Obac), per M. Noguera i S. Vives E.C.E.
- 14: Sortida del XV Curs d'Espeleologia, pràctiques exteriors al «Quarto de la Reixa» (Obac).
- 20: Av. de la Sivinota (Garraf), per M. Noguera i J. Ortega (III Curs de Tècnica E.C.E.).
- 21: Sortida del XV Curs d'Espeleologia a Les Foradades (Obac) i Avencs de l'Arcada Petita i Emili Sabaté (Garraf).
- 28: Sortida del XV Curs d'Espeleologia a l'avenc de l'Espluga, Av. de la Carbonera i Av. del Club (St. Llorenç del Munt).

Desembre:

- 4: Av. del Figuerot (St. Llorenç del Munt), per J. Indurain i E. Badiella.
- 4 i 5: Cova Cuberes (Pobla de Segur), M. Noguera i J. Ortega (III Curs de Tècnica E.C.E.).
- 5: Sortida del XV Curs d'Espeleologia a l'avenc Pompeu Fabra i Av. Abad Escarré (Ordal).
- 8: Forat dels Ginebrers (Obac), per C. Cantón i S. Vives.
- 8: Av. del Club (St. Llorenç del Munt), per A. Casamada, J. Centelles, J. Indurain i E. Badiella.
- De l'11 al 13: Hundidero-Gato (Màlaga), per M. Noguera i J. Ortega amb monitors de l'E.C.E. Participació a l'operació rescat.
- 12: Sortida del XV Curs d'Espeleologia a l'Avenc dels Esquirols (Ordal).
- 18 i 19: Sortida d'acomiadament del XV Curs d'Espeleologia, col·locació d'un Pessebre a la «Galeria Sardi» de l'Avenc del Llest.

DECORACIÓ

ELLSA, S. A.

Ctra. Martorell, 58

Telèfon 298 14 88

CAMISERIA I CONFECCIONS

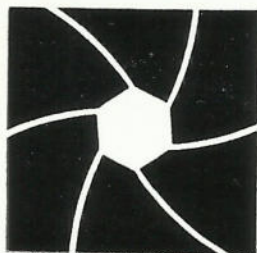
ORLEY

de VÍDUA PRAT

Sant Pere, 29

TERRASSA

Telèfon 298 55 51

FOTOGRAFIA
INDUSTRIAL
Y PUBLICITARIA

**VIRGILI
VERA**

VALLPARADIS, 113/115
TELF. 297 41 52
ESTUDIO 298 95 39
TERRASSA

deportes
ALPINOS

INTERSPORT

TERRASSA

Rutlla, 31

Tel. 297 40 69

SABADELL

Rambla del Caudillo, 116

Tel. 295 20 35

Ctr. N. 150. Km. 14'700

Sport Center

FOTOS

francino

Major, 9

Telèfon 297 28 33

TERRASSA